

Bericiți neamzate nu se pri-
mască. Manuscrisurile nu se re-
trimit!

Biroul de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22.

Inserate mai primește în Viena
Waldl, Hassenstein & Vogler
(100 Nass), Heinrich Schalk, Alois
Hradl, M. Dukas, A. Oppelt, J. Don-
nerberg; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Mező, Eckstein-Bernat;
în Frankfurt: G. L. Dausbe; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o serie
garmondă pe o coloană 8 cr.
în 80 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicații mai dese
după tariful și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(NUMĂR DE DUMINECĂ)

Abonamentul pentru Brașov:
la administrație, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu d. u. l. în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. sau
15 bani.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 164.—Anul LII.

Brașov, Duminecă 23 Iulie (4 August)

1889.

Brașov, 22 Iulie.

Cea mai nouă ispravă a mi-
nistrului de instrucțiune ungurească
Csaky și a adjutantului său, se-
cretar de stat Berzeviczy, este
că au oprită erăși cinci cărți ro-
mânești și adecă trei colecțiuni
de cântece naționale: „Arionul”
(Brașov), „Răsunetul” (Brașov)
„Dorul Românului” (București)
o carte de poezii: „Amor și pa-
triă” (Turin 1869) și „Cântece
de iroși la Nascerea Domnului”
(Brașov).

Ministrul oprește folosirea
acestoru cărți în școle, precum și
în bibliotecile populare și ale ti-
nerimei sub cuvânt că „nu co-
respund scopurilor educațiunii
și ațită ura de rassă”.

Însuși faptul opririi unor
cărți nevinovate, ca cele amintite
mai sus, este atât de uricios și
dă pe față nise sentimente și
tendințe despotice atât de peri-
culoase, încât nu mai era nevoia
să-lu esaminăm mai de aproape
spre a-lu caracteriza după cum
merită.

Cu toate acestea ne-am decis
a cerceta serios și obiectiv va-
lora motivelor, pe cari își în-
meiază ministrul ucazul său.

Cântecele noastre românești, d-
nii Csaky-Berzeviczy, „nu co-
respund scopurilor educațiunii”.

E lucru invederat, că p-
te fi vorba numai de educațiunea
poporului și a tinerimei române,
căci cărțile oprite numai Români
le folosesc.

Dacă domni Csaky-Berzeviczy
ar fi oprită folosirea culegerilor
de cântece românești în școlile
ungurești, atunci ar fi avut un
înțeles să d-ică, că nu co-
respund scopurilor educațiunii.
Pentru că o școlă ungurească
trebuie să dea școlărilor ei o
educațiune ungurească și de
aceea are lipsă de

cântece ungurești, nu de cântece
românești.

Tot așa se pretinde însă dela
o școlă românească, ca să dea ele-
vilor săi o creștere românească,
căci altfel existența ei n'ar mai
ave nici un înțeles. Și o cre-
ștere românească erăși nu se p-
te dobândi decât numai cu ajutorul
c-ntecelor românești.

Prin urmare d-nii Csaky-Ber-
zeviczy ori că au greșit adresa
susținând că cântecele românești
nu corespund educațiunii în ș-
colele românești, ori că, de liberali
ce sunt, nu mai fac deosebire între
scopul creșterii românești și al
celei ungurești, și sunt de părere
că și școlile românești trebuie să
dea școlărilor lor o creștere un-
gurească.

În amândouă cazurile au co-
mis o mare și neiertată greșală.

Ne aducem aminte aici de cu-
vințele, ce le-a pronunțat Lud-
ovic Mocșary în memorabila sa
vorbire dietală din Februarie 1887,
când purtat de cele mai nobile
sentimente patriotice a dojenit pe
conationalii săi, ca să pună stavilă
nenorocitelor lor porniri șovi-
niste. Elu d-ise între altele:

„Guvernului niciodată nu-i este
iertată a uita, că conduce aface-
rile unui stat poliglot, că este
deopotrivă guvernul Maghiarilor,
Românilor, Slovacilor, Sârbilor;
nu-i este permis a uita, că țera
nu p-te fi niciodată un Kultur-
egylet în stil mare și că întrina
trăiesc cetățeni de naționalitate
diferită, cari trebuie să împartă în-
tre sine în mod egal numai sar-
cinele, ci și dreptatea”.

Cine ar cuteza să d-ică că nu
este așa? Din nenorocire însă d-nii
Csaky-Berzeviczy au uitat, că ei
stau în fruntea instrucțiunii pu-
bliche a unui stat poliglot și că
trebuie să aibă în vedere nu nu-
mai educațiunea Maghiarilor, ci

și aceea a Românilor, Slovacilor
și a. și că deși toate aceste națio-
nalități urmăresc unul și ace-
lași scop: cultivarea lor și în-
florirea patriei, totuși mijlocele ce
trebuie să le ducă la acesta mare
țintă sunt deosebite, unul p-
te să-o ajungă printr'o creștere și
cultură ungurească, celaltu numai
printr'o creștere și cultură rom-
ânească.

Au uitat d-nii Csaky-Berze-
viczy, că Ardealul și Țera un-
gurească nu sunt un Kultur-
egylet ori o școlă ungurească
în stil mare, ci că în a-
cestu pământ a prins rădăcină
și o dezvoltare de sine stătătoare
românească, și că rădăcinile ei
sunt încă odată așa de vechi și de
adânci ca rădăcinile dezvoltării
ungurești.

Au uitat d-ii dumnorilor de toate
aceste, căci altfel n'ar susține
că Români n'are lipsă de cân-
tecele române pentru educațiunea
sa, n'ar susține și absurditatea,
că aceste cântece „ațită ura de
rassă”.

Între cărțile oprite se află și
„cântecele de iroși la Nascerea
Domnului”, nise cântece curate
religioase. Nu cumva se ațită la
ura de rassă, când cântă cei trei
crai dela răsărit:

Eu Valtezar mă numesc
Cu aur ilu dăruiesc
Numele meu e Gașpar
Smirnă îi aduc eu dar

Eu Melchior mă numesc
Cu tămăia lă dăruiesc?

În furia lor de a nimici cân-
tecele naționale românești d-nii
Csaky-Berzeviczy au lovit și în
cei trei crai dela răsărit. Nu
este acesta lucru de ris?

Cât pentru cântecele națio-
nale românești s'ar pretinde dela
nise căpetenii ale instrucțiunii
publice să scie, că acestea sunt
rezultatul vieții milenare, al

istoriei și alu culturii românești,
care nu se p-te nimici c'unu or-
dinu ministerialu.

P-te să oprească ministrul co-
lecțiunile tipărite „Arionul”, „Do-
rul”, „Răsunetul” de o miă de
ori și cântecele noastre totu vor
rămâne viue și puternice în popor
și cei mici le vor învăța dela cei
mai mari. N'au decât să se in-
trunescă din diferite părți mai
mulți Români și etă o colecți
viuă de cântece naționale. Cu
câtu oprirea lor în școle va fi
mai aspră, cu atât mai tare vor
răsuna afară de școle.

Nu cântecele în cari se laudă
vitejia română și se plânge nen-
rocirea Românilor ilu vor ațita
pe acesta vre-odată la ura de rassă,
ci cântecele și cărțile cari ilu bat-
jocuresc, cari îi schimonosesc
trecutul și îi desprețesc pre-
sentul.

De aceste cântece și cărți un-
gurești sunt cu șecile și cu su-
tele, aceste să le oprească mi-
nistrul de instrucțiune, decât voiesc
să lucre pentru buna înțelegere
dintre Români și Unguri.

D-er elu oprește, ceea-ce este
o putere legată de viața, firea,
obiceiurile și trecutul unui in-
tregu popor. Nu vedu d-nii
Csaky-Berzeviczy, că atingându-se
de cea mai scumpă comoră a
unui popor și dându-și zadarnice
silințe de a o nimici, nu numai,
că comitu un păcat de morțe
față cu noi și se fac de ris în-
aintea lumii culte, ci chiar ei
înșiși lucre pentru ațitarea urei de
rassă?

Revista politică.

Din năuntru. Ungurii se pregătesc
pentru o nouă demonstrație antidinastică.
E vorba de serbarea onomastice
lui Ludovic Kossuth, pentru care
și guvernamentalii și opoziționali
și kulturegyletiștii unguri fac
mară pregătire. F-ia mi-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Evreul cămătar.

(Cuprinsul dramei lui Shakespeare „Neguțato-
rulu din Veneția.”)

În Veneția locuia un Evreu căm-
tăru cu numele Shylock. Acesta își câ-
știgase multă avere prin cametele cele
mari ce le lua pentru capitalele împru-
mutate. Totu acolo locuia și un ne-
guțator cu numele Antonio, care făcea
negoțu cu corăbiile pe mare. Acesta
fiind mărinos, împrumuta banii săi
fără cametă mare și da multu pentru
săraci.

De sine se înțelege, că Shylock, im-
prumutând bani cu cametă mare — ca
toți Evreii — din d-ii în d-ii se în-
avutia totu mai multu, eră Antonio,
din c-ntă, totu mai multu sărac. Ac-
astă împrejurare făcea Evreului mare
plăcere și aștepta câtu mai cur-
d-ndu momentul, în care să vedă
pe Antonio cu totul ruinat.

Afară de aceea Shylock era un
inimic neimpăcat al creștinilor, căci
din ura, ce o avea față de creștin,
chiar pe unica fică sa Jessica a
eschis-o dela ereditarea averii sale,
pentru că se m-

ritase după un creștin cu numele Lo-
renzo.

Odată venind la Antonio un
amic al său, cu numele Bassanio, îi
spune, că o norocire mare ilu așteptă,
căci o fetă educată bine și avută,
cu numele Portia, l'a ales de mire,
și deorece casele și mobilele lui sunt
în stare foarte slabă, se r-ogă de Antonio,
să-i împrumute o sumă de 3000 de
galbeni, ca să-și p-otă repara și
aranja casele după cuviință.

Antonio, ca amic sincer, se bucură
de această faimă, și-i promise, că de-
și deocamdată nu are atâtia bani la
dispozițiune, va primi obligăm-
entul asupra-și de a lua bani împru-
mutu dela cămătarul Shylock.

Amândoi merseră la casa lui Shy-
lock și-lu rugară, ca să le împru-
muate 3000 de galbeni pe un termi-
u de trei luni, până ce vor sosi
corăbiile de negoț ale lui Antonio.
Shylock, după o discuțiune cu Antonio,
ii promise împrumutarea sumei cerute,
d-er cu acea condițiune, ca să nu-lu
mai numescă căne ca până aci,
că câni nu pot împrumuta 3000 de
galbeni, ci în viitor să fiă amici.

Antonio însă îi răspunde: „D-
că voesc să-mi împrumut băni, nu-mi
împrumuta ca unui amic, ci ca unui
inimic, pentru-ca, decât nu-ți voi
plăti acurat la timp, să mă poți
executa.”

Au d-ndu această, Shylock murmură
câteva cuvinte neînțelese, chiamându
pe Abraham întru ajutor, și după o
pausă îi d-ise: „Bine! eu îți împru-
mutu suma de 3000 de galbeni pe
trei luni fără cametă, precum
împrumut d-nea alora, d-er
numai din glumă, pentru că nu
voesc a-mi fi amic, îți pun o
condițiune, — adecă: să subscrii un
contractu, prin care să te obligi: că
de nu vei solvi suma împrumutată
la timpul hotărit, să am deplină
putere a tăia din corpul Domniei-
tale cu mâna mea proprie un
pund de carne.”

Bassanio — amiculu lui Antonio —
se înfloră de această propunere
neumană a Evreului, și îi observă
lui Antonio, ca să nu se oblighe la
o astfel de condițiune. Antonio însă,
socotind această propunere numai
ca o glumă, precum d-ise Shylock,
se învoi și subscrie contractulu,
sperând că năile sale de negoț
ii vor sosi câtu mai cur-
d-ndu de pe mare și-i va solvi
Evreului suma im-

prumutată încă înainte de timpul
fixat.

Timpulu de trei luni trecu,
incă Bassanio abia își p-
tă repara și întocmi casele,
și numai în d-ilele din urmă se
încredință cu fidanțata sa Portia,
— schimbându-și după datină
inelele — eră corăbiile lui Antonio
cu negoțulu încă nu sosiseră.

Terminulu de solvire trecu,
și așa lui Shylock i-se dete
ocasiune a-și răbuna contra lui Antonio.
Lă acasă la tribunalulu cel
mai înaltu de judecată, unde
presida chiar principele Veneției,
și ceru executarea obligațiunii.

Antonio la momentu fu pus
în prinsore, de unde apoi scris
lui Bassanio, amiculu său,
următoarea epistolă:

„Iubite Bassanio! Timpulu
solvirei celor 3000 de galbeni
a trecut, și năile mele cu
negoțulu încă n'au mai sosit.
Shylock m'a pus în prinsore
și, în înțelesul obligațiunii,
— prin județu voesc a-și
executa condițiunea scrisă de
mine. De cumva îi va succede
executarea propunerii sale,
eu nu mai pot rămâne în
vieță. — D-că mă iubesc,
vino să ne mai vedem odată.”

Acastă epistolă o primi Bassanio
fiind chiar în casa fidanțatei
sale Portia,

nistrului Tisza „Nemzet” raporteză regulat despre pregătirile ce se fac de comitetul de organizare a serbărilor în Pesta, ca cum ară raporta despre cele ce se decid la Curte. Și cu câtă bucurie împărtășește foia tiszaiată, că în comitet sunt reprezentate 36 de corporații și că se vor mai adresa invitații la alte 20 de reuniuni. De altă parte Clușienii unguri pun la cale să se proclame Kossuth cetățenii alți orașului kulturegyletist Clușiu! Cei din Viena se pot bucura de fructele politice lor.

În același timp Kulturegyletul ardelen se face fărime și colonizează câtă mai curând Sécui pe proprietatea dăruită lui de neșul Ungur Gothardt Kun din comitatul Hunedorei, în nebuna speranță, că cu modul acesta se vor maghiariza Români de acolo. Încercarea de colonizare se va face cu cece familii nu tocmai serece, așa s'a hotărât. Ce idei smintite! De sigur, Români hunedoreni vor fi pufnind de ris de atâta ciorobor kulturegyletist.

De o nouă apucătură șirătă în interesul maghiarisării se folosese ministrul unguresc de interne. Se scie, că atât în dietă, cât și prin diare s'a accentuat forțe desu misiunea actorilor unguri, care — dice-se — e „culturală” și „patriotică”, adică misiune maghiarisătoare. Vădend acum guvernul, că actorii unguri se prăpădesc cu țile, din cauza miseriei, necum se și mai împlinescă misiunea lor, a împărțit prin ministrul de interne reuniunii actorilor din țară, că în casu, când municipiile ar vré să pună în bugetele lor anuale o sumă ore-care pentru sprijinirea actorilor unguri, nu li-se va pune în cale nici o pedecă. Cu alte cuvinte, șiretul ministru provocă indirect municipiile să voteze asemenea sume. Nu-i destulă adică, că fuge lumea din Ardél, Bănat și Țera-Ungurescă până în America din pricina dărilor celor grele, a ticăloșilor și neajunsurilor ce le îndură; nu-i de ajuns, că în cele mai multe părți li-s'a impusă dare pentru Kulturegyletu — acum s'li-se impună și dare pentru teatrul unguresc!

Din și în și totu mai rău, e întrebarea însă că până când!

Din afară. Germania își sporesce din nou artileria. Motivul acestei sporiri e faptul, că Franca și-a sporit de curând, pe temeiul noii legi, artileria, mărind și numărul oficerilor și al statelor majore ca în casu de război.

Guvernul germanu a adresat tuturor președinților guverniali și consilierilor țării din provinciile Prusiei ostice provocarea, ca să cerceteze dacă au venit și câți au venit străini de naționalitate polonă în anul acesta din Po-

lonia rusescă ori din Galiția, ce ocupațiune și ce hârtii de legitimare au; ér alți străini de naționalitate străină se nu mai fiă lăsați a intra în țară. Cum se vede, se pornesce nouă gonă în contra Polonilor. Foile germane caută — dér înzadar — a esplica această netoleranță germană prin faptul, că aceste măsurii se iau în vederea viitoareii visite, ce Țarul rusesc o va face împăratului germanu. De sigur, că vor începe espulsările.

Ministrul rusu de interne amintese printr'o dispozițiune, că în Rusia numai biserica dreptă-credincioasă domnitore e îndreptățită, a face pe credincioșii, cari nu-i aparțin ei, în marginile statului rusu a-i primi credința ei, pe când membrii din cleru și mireni ai celorlalte confesiuni sunt în modul cel mai sever obligăți să nu se atingă de credința celor cari nu aparțin religiei lor, căci în casu contrar se vor pedepsi după legile criminale. Așadér nici bisericeii catolice, nici celei luterane din provinciile baltice nu-i mai e ertat a lucra pentru scopuri missionare, nici a aduna contribuții voluntare, nici a întocmi serbări ori a trimite bani spre scopuri missionare în străinătate.

Guvernul turcescu a luat măsurii, ca să liniștescă agitația poporațiunii creștine din Creta. A trimis o comisiune, care să examineze cererile locuitorilor creștini, nemulțămii cu administrația turcescă. În același timp însă guvernul turcescu a hotărât să trimită pe insulă 8 batalioane și alți soldați pentru întregirea cadrelor celor 10 batalioane, care se află deja acolo. Totodată, pentru a preveni ori-ce surprinderi, puterile au trimis corăbiile de război la Creta, pentru ca în casu de revoltă, să apere pe conaționali. E lucru știut, că guvernul grecescu e amestecat în miscare prin agenții săi, cari îndemnă poporațiunea creștină a Cretei să se revolte și să cêră alipirea insulei la Grecia. Puterile însă nu sunt dispuse a sprijini asemenea planuri și de aceea și guvernul din Atena își dă silița, prin diarele sale, a arăta, că voesce să fiă pace și să ajungă guvernul turcescu la o înțelegere cu poporațiunea creștină.

SCRILE DILEI.

Pensionat de fetițe în Blășiu. Fericita idee, de a se înființa în Blășiu un pensionat pentru crescerea fetițelor române, este a se datori generosului profesor de teologie de acolo, dlui Dr. Victoru Smighelschi, despre care scim, că încă în anul trecut a dat o broșură sub titlul „Tatăl nostru”, al căreia venit l'a destinat pentru întemeierea primei fundații în scopul înființării mențio-

natului pensionat. Venitul memoratei broșuri, care constituie baza fundației din vorbă, după cum suntem informați, se urcă deja la vre-o 200 fl. v. a. Acum ni-se scrie dela Blășiu, că d-lu Dr. Victoru Smighelschi a făcut încă și mai mult în direcțiunea această. „D-sa” — dice corespondentul nostru — „încă în anul trecut și-a asigurat viața pe timp de 20 ani la Societata „The Gresham” pentru suma de 4000 franci în aur; decât însă trăesce — ceea ce din inimă dorim — participând și la câștig, suma pôte să ajungă la 5000 franci în aur. Acest capital încă la cedat d-lu Dr. V. Smighelschi pentru fondul din cestiune, ér polița despre elu a și predat-o deja Veneratului Capitul Metropolitanu din Blășiu, căruia este concredută administrarea fondului ce se înființează. Pentru aceste jertfe aduse pe altarul națiunii din modestul său salar de 700 fl., noi nu putem decât să felicităm din inimă pe generosul fundatoru, dorindu-i succese și mulți imitatori!”

Din parte-ne încă ne asociăm la urările corespondentului nostru.

Incunoscinițare. Cu 1 Augustu n. au încetat a mai esista inspectoratele r. de dare și în locul acestora s'au înființat direcțiunile reg. financiare. Așadér pe viitoru toate suplicele în ori ce fel de cause privitoare la dare directă ori indirectă, s'elă la competențe să se adreseze la direcțiunile r. financiare.

Bolnavi de ochi au fost primiți în spitalul pentru boale de ochi r. ung. din Brașov în cursul lunei lui Iulie st. n. 41 inși, ér 40 au fost liberați ca lecuiți; rămaseră la finea lui Iulie 33 bolnavi de ochi în tratare. — Operațiunilă ochi s'au făcut 12, între cari 9 operațiuni pentru delaturarea albeței.

Petrecere în Tirimia-mare. Scopul petrecerei românesce, ce se va da Duminecă în 11 Augustu st. n. în Tirimia mare, lângă Tergul-Mureșului [gara Nyárádtó], este destinat parte în favorul bisericeii românesce de acolo, care recere grabnică reparare și care este cu totul lipsită de mijloce, parte în favorul școlii, pe care poporul, sêracu fiindu, nu o pôte susține, mai gata fiindu a și trimite copiii la școla ungurescă de stat, aflătoare în acea comună, fiindu-că nu mai are de unde să mai jertfescă pentru școla lor. Altmintrelea situațiunea critică și amenințătoare a locuitorilor români din această comună s'a arătat mai pe larg în colonele fôieii noastre diverse ocașuni. De aceea recomandăm publicului românescu, ca să sprijinescă această petrecere. Ofertele sunt a se trimite la adresa d-lui președinte Alesandru Ma-

ioru, parochiu în Tirimia-mare [N. Tereme, p. u. Nyárádtó]. N'ar fi rău, decât ar lua parte câtă mai mulți Români, căci asemenea întruniri contribuie multă la deșteptarea spiritului național, ce între Români din această margine a Sécuimei e mai necesară ca ori unde. Va fi bine primită ori ce Români, fără a aștepta invitare specială. Alte informații sunt a se vedé în numărul din Dumineca trecută alu „Gaz Trans”.

Tómna de vreme. Albinele se silesc a sfêrși în curând cu adunarea de miere, ceea ce este un semn, că se apropie timpul rece mai curând ca de obicei. În anii de rând trântorii numai prin Augustu sunt scoși afară, ca să móră de fôme. În anul acesta lupta cu trântorii a început mai de vreme, chiar și clo-citura de trântorii, care se mai găsesc încă-colo prin coșnițe, fără nici o milă se scote din celule și se aruncă afară.

Combaterea lacustelor. Ministrul ungurescu de agricultură a adresat o ordinațiune către toate jurisdicțiunile, alu căroru teritoriu a fost bântuit de lacuste, de următorul cuprins: în cursul tomnei toate ogorele, pe cari s'au arătat lacuste, să se are adâncu întorcându-se pământul cu plugul, pentru ca să se nimicescă oușele. Dacă proprietarul ogorului neglijeză a face această, atunci se o facă primăria în contul lui. Astfel de câmpuri nu-i iertat să se are înainte de 15 Mai anul viitoru. Ce privesc pășunile și liveștile, vor fi vizitate de organe speciale ale ministerului, care vor însemna locurile, unde sunt ouș de lacuste, și pământul va fi întors cu plugul ori se va săpa juru împrejur. Unde nu se pôte această, trebue să se adune oușele, plătind jurisdicțiunile 5 cr. de litru, ér statul le va despăgubi de aceste cheltueli.

Ioan Mircea, comerciant din București, venind la Brașov și și caute sănătatea, a încetat din viață Joi la hotelul „Union”.

Diracțiunea financiară de pe teritoriul comitatului Brașov și Făgăraș cu reședința în Brașov și-a început activitatea sa în 1 Augustu a. c. În această privință ni-se comunică: „D-lu subdirectoru r. Stefanu Gencsy cu întregu personalul direcțiunii s'au prezentat în sala de primire, unde au bineventat cu frumoșe cuvinte pe d-lu directoru financiaru Ioan Fogarascher. În urma această, d-lu directoru Ioan Fogarascher prin cuvinte călduroșe a mulțumit pentru această atențiune și distincțiune asigurându pe întregul personalu despre bunăvoința sa și rugând pe toți am-

căreia, comunicându-i cuprinsul, îi spuse obligațiunea amicului său Antonio. Porția îndată îi numără banii și-lu trimise, ca cu ori-ce preț să scotă pe amicul său din pericol, érá dânsa, luând cu sine pe guvernanta sa Nerissa, se îmbracă în haine bărbătesce și pe altă cale ajunseră chiar la timpul său la tribunal, unde era să se pertracteze cauza lui Antonio.

Porția avea un consăngenu știutor de legi, cu numele Bellario. Acela o împuternici pe dânsa ca apărătoru în cauza această, dându-i și sfaturi, cum s'elă apere pe Antonio. Începându-se pertractarea, dânsa se recomandă președintelui tribunalului sub titlu de apărătoru alu lui Antonio cu numele Balthasar, împuternicitu de legislatorul Bellario, érá pe guvernanta sa Nerissa ca scriitoru.

Toți se mirară de un astfel de apărătoru tinêru într'o cauză așa importantă și nimenea nu putea observa, că dânsa, precum și guvernanta sa, sunt femei; chiar nici Bassanio nu-și cunoscea pe fidanța sa.

Propunându președintele tribunalului cauza la pertractare, Porția luă cuvântul de apărare și, adresându-se către

Shylock, îi pune întrebarea: că ce cugetă dânsul, ore este consultu în sensul legilor umane a propune într'unu contractu o astfel de condițiune? și vorbi mai departe într'unu stilu oratoric așa de nobil, încâtu atrase atențiunea și inima tuturor în partea sa, afară de a lui Shylock, care sta împetritu pe lângă propunerea sa.

„Nu e în stare a-ți solvi datoria?” întrebă Porția. Atunci Bassanio îi oferii lui Shylock datoria de 3000 de galbini, promițendu-i, că, decât poftesce, și mai mult e în stare de a-i solvi, măcaru de 20 de ori atâta.

Evreul însă refuză de a primi banii, stându pe lângă pretențiunea sa, de a tăia unu pundu de carne din corpul lui Antonio.

Bassanio în cea mai mare desperare rógă pe apărătoru, ca să cerceteze bine legile, nu cumva ar puté salva viața amicului său Antonio?

Porția însă cu naivitate îi răspunde: „Înțelegu legile; însă legile nu se pot strămuta”.

La această Evreul plin de bucurie esclamă; „Oh Danielu! înțeleptule ju-

decătoru, multu te prețuescu! — Pe câtu ești de tinêru, pe atât de înțeleptu”.

Porția éráși se întorse către Shylock și, cerându obligațiunea dela dânsul, o ceti și în fine îi dîse: „Timpul solvirei a trecut deja, și în sensul obligațiunii poți tăia unu pundu de carne din corpul lui Antonio, dér ai cântaru? și ești în stare a tăia atâta, câtu se nu fiă nici prea multu, nici prea puțin? afară de aceea, se nu curgă nici unu picur de sânge, căci în obligațiune stă numai unu pundu de carne, și de cumva dela acestea te vei abate, ești perdutu”.

Aușind acestea, Shylock se lăsă de pretențiunea sa, și plin de desperare își ceru banii. Bassanio îi oferii. — Porția însă îi dîse: „Mai încetu, nu ne grabim cu sentința. În sensul legilor venețiane: unu individ a căruia pretențiune nelegală pe calea județului nu i-se pôte realiza, precum d. e. în casul de față, acela e supus morții, și a i-se confisca averea, împărțindu-se în două părți egale, jumătate celui datu în judecată și jumătate statului”.

La această murmurându Evreul în

desperarea sa, și chiamându pe Abraham într'ajutoru, strigă: „Dați-mi banii!”

Atunci Porția cu tonu apăsatu dîse Evreului: „Stai, Shylock! Ai aușit, că legile nu se pot strămuta. Nu ne jucăm cu legile, precum ai voit tu să glumesci cu obligațiunea. Viața ta atêrnă numai dela grația principelui. Aplécă-te! și te rógă, ca să-ți dăruiescă viața”.

Judecătorii însă și poporul, care era de față, strigau: că astfel de omu nu merită alta, decâtu morțea.

Sermanul Shylock dimpreună cu tatăl său Doge și alți amici ai lui, Evrei, se svêrcoliau și se rugau către Iehova prin cuvinte neînțeleșe, numind mai de multe-ori pe Abraham și cugetându mai multe epiteturi contra goimilor (creștinilor); însă în deșertu, căci judecătorii și poporul erau în contra lui.

În fine președintele enunță sentința în modul următor: „Viața, din grația noastră ca principe alu Veneției, i-se dăruiesce lui Shylock; însă averea lui în înțelesul legilor i-se confiscă: jumătate

ploiații, ca cu puteri unite, sprijinindu-se unul pe altul, cu cea mai mare diligență și iubire de lucru s'și încorpă cu ziua de 1 Augustu activitatea spre binele patriei. După acesta totu personalul, depărtându-se dela d-lu directoru, sub conducerea d-lui secretarū Ioanū Krafft s'au prezentatū în odaia d-lui subdirectorū Stefanū Gencsy, care asemenea fū bineventatū în modū căldurosū de numitulū d-nū secretarū, őr d-nulū subdirectorū a mulțămitulū pentru neașteptata distincțiune, asigurandū pe toți despre amicalele sale simțăminte și bunăvoință față cu toți.

**

Difterita. În Frăua bantue anghina difterică; s'au bolnavitulū 14 copii, dintre cari 5 au muritulū.

**

Tariful pe zone. Pentru orientarea cetitorilor noștri, amū publicatū în numărul de ađ planulū tarifului pe zone pentru liniile din Ardélū și pentru o parte din liniile Țerei Ungurescū, ce stau în legătură directă cu cele din Ardélū. Se află de vëndare la tipografia A. Mușeanu și esemplare separate din tarifū à 10 cr.

Procesul de presă alū „Luminătorului“.

Aradū, 19/31 Iuliu 1889.

La 9 őr dimineța, sala mare a tribunalului era plină de publicū, așteptandū cu încordare celea ce vorū urma. Veniseră preoți, economi, învățatori, advocați și alți inteligenți romāni, încă și de prin comitatele Timișū și Torontalū. N'au lipsitulū nici cei de naționalități străine, aduși, unii de o interesare binevoitoare, alții de cunoscutulū lorū dorū de rēsbunare, când e vorba de o cauză romānescă.

Se compune juriulū și jurații facū jurământulū prescrișū, apoi separatū jurā noulū dragoman Dr. G. Plopū, și acum se porcede la probațiune.

Tribunalulū e compusū din Ottrubay președinte, Fabianū și Zudor asesori, notari Solyom. Acusatorū procurorulū reg. Georgiu Parecz, apărătorū Coriolanū Brediceanū, acusatū Ioanū Barcianū pentru articuliū din „Luminătorulū“ unulū „La nascerea Domnului“ și altulū „Anulū nou“.

Acusatulū, întrebatū la generalie, rēspunde romānescē și primesce responsabilitatea pentru acei articuli. Se citește actulū de acuzare, în care se cere condamnarea acusatului pentru agitare.

Acusatulū declarā în limba romānă, că n'a avut intențiunea sē agite. Elū și-a ridicatū cuvēntulū în contra guvernului, őr nu în contra rassei maghiare.

Procurorulū Parecz György dice, că trebuie astupate gurile mari, căci până

în favorulū acusatului Antonio, őră jumătate în favorulū statului.

Marinimosulū Antonio însē refusă partea sa, și o dete ficei lui Shylock, Jessica, pe care tatălū sēu o înlăturase dela eriditatea averii, pentru că se măritase după creștinulū Lorenzo, și așa subscriindū-se actele se finī procesulū.

Acuma Bassanio voi sē rēsplătescā apărătorului cu unū onorariū corēspunđitorū; de aceea îi și oferī suma de 3000 de galbeni. Balthasar însē nu-i primī ofertulū, ci cerū dela dēnsulū numai mânăsa din mână dreptă și inelulū. Bassanio însē se întristă dīcēndū-i: că mânăsa i-o dă prea bucurosū, pentru că e a sa propriă, dēră inelulū nu, pentru că e alū fidanțatei sale; dēră dēcă voesce inelū, îi va cumpēra altulū, care va fi celū mai prețiosū în Venetia. În fine se învoi Bassanio și îi dete și inelulū cerutū, și așa numai după ce merse acasă cunoscēndū inelulū, vēđū, că apărătorulū Balthasar a fostū chiar fidanțata sa. Porția.

Petru Popescu,
învățatorū în Lugosiu.

nu se va face acesta nu se va putē mijloci o frățietate adevērată între Unguri și Romāni.

Apărătorulū Brediceanū nēgă, că articuliulū incriminatū ar conține agitare. Foile unguerescū scriu multū mai violentū și cu tōte astea nu li-se întēmplă nimica. Cātū de asupriți sūntū Romānii, se vede și din împregiurarea, că în Făgetū nu li-s'a datū voiă sē înființeze o societate de lectură. Nici unū gimnasiu romānescū de statū nu se află, și cu tōte acestea se dīce, că Romānii sūntū egalū îndreptăți cu Ungurii. Legea de naționalitate mai bine ar fi sē nu o avemū, căci ea nu se observă. Dēcă Ungurii aveau dreptū sē se plāngă contra sistemului lui Bach, cu atātū mai mlutū dreptū avemū noi.

Actualulū sistemū de guvernare nu se mai pōte suferi. Acesta este convingerea Romānilorū. Elū trebuie sē cadă și căderea lui va fi cu atātū mai surprinđătoare, cu cātū nu vreți sē dați asculțare plāngerilorū ce se ridică în contra lui. Nu cere grațiă, ci judecată imparțială și fără prejudiții, căci cauza lui este dreptatea.

Urmēzā replica și duplica, după care juriulū retrăgēndū-se aduce sentința, prin care acusatulū se achită cu 7 voturi contra 5.

La enunțarea sentinței publiculū e rupe în sgomotoșe urări de „sē trāescă!“, rostite în limba romānă.

La 12³/₄ őrē desbaterea e finită.

Posturi vacante.

Archiepiscopia rom. gr. or. a Sibiuului: Posturile de învățatori gr. or. din următoarele comune ale protopresbiteratului Branului: *Pōrta* cu salariū anualū de 180 fl.; *Poiana-mēriului* pentru classa I și II, salariū câte 200 fl.; *Holbavū* 200 fl.; *Șimonū* 220 fl.; *Moieciulū-superiorū* 150 fl. 80 cr.; *Fundata* 200 fl.; *Șirna* 170 fl.; *Măgura* 150. Petițiile pentru vre-unulū din aceste posturi sūntū a se trimite la protopresbiterulū Traianū Mețianu în Zērnescū până la 30 Iulie st. v. Este de doritū, ca recurenții sē se prezenteze în vre-o Duminecă sēu sērbătoare la biserica, pentru a-și arāta destoinicia în afacerile cantoratului.

Postulū de învățatorū őr învățatore la școla primară gr. or. romānă de fete din Brașovū. Salariū: în anulū primū 300 fl. și quartirū, în următorii 2 ani 400 fl., őr după aceea 500 fl. și 2 decenale de câte 100 fl. A se adresa la Eforia școlilor centrale romāne ort. rēsăritene din Brașovū până la 15 Augustū v. c.

Posturile învățătoarescū din protopresbiteratulū gr. or. alū Treiscaunelorū: *Brețcu*, postulū alū 3-lea învățătoarescū, salariū 250 fl., quartirū și încălđitū; *Zagonū*, 260 fl. și quartirū; *Teliu*, 230 fl. și quartirū; *Vama-Buzēu*, 200 fl., quartirū și încălđitū. Tōte aceste posturi sūntū împreunate cu cantoratulū. Petițiile a se adresa oficiului protopresbiteralū din S. Sân-Georgiu până la 15 Augustū v. c. Recurenții au a se presenta la biserica, pentru a-și arāta desteritatea în cāntări și tipicū.

Postulū de învățatorū gr. or. în *Tur-nișorū*. Salariū 200 fl., quartirū și încălđitū. Dela concurenți se recere sē fi absolvatū pedagogia și 4 clase gimn., și sē scie bine cāntările și ritualele bisericescū. Terminulū de concursū 18 Augustū v. c. A se adresa la oficiulū protopresbiteralū gr. or. alū Sibiuului.

Postulū de învățatorū cl. II la școla rom. gr. or. din *Săsciorū*. Salariū: 206 fl., quartirū și încălđitū. A se adresa la oficiulū protopresb. în Szasz-Sebes până la 10 Augustū v. c. Trei posturi de învățatori la școla pop. elementarā gr. or. din *Gura riului*. Salariū câte 300 fl. pe anū. A se adresa oficiului protopresbiteralū gr. or. alū Seliștei până la 18 Augustū v. c.

Doritorii de a ocupa vre-unulū din aceste 4 posturi din urmă a se presenta la biserica, pentru a-și arāta desteritatea în cāntări și tipicū.

Postū de parochū gr. or. în parochia de cl. III *Muncelū* cu filia *Fălcușă*, cu venitū anualū sigurū de 250 fl. A se adresa la oficiulū protopresbiteralū gr. or. alū tractului Dēeșū până la 18 Augustū v. c.

Stipendii. Din fondurile archiepiscopane din Sibiu sūntū a se conferi pentru anulū scolarū viitorū 14 stipendii de câte 60 fl. pentru elevii din despărțēmēntulū pedagogicū alū seminarului archiepiscop-

sanū; 3 stipendii de câte 60 fl. din fundațiunea „Franciscū-Josefină“ pentru studenți la școlele medii; unū stipendiu de 100 fl. din fundat. „Coloșea“ pentru studenți de őrē ce categoriā; unū stipendiu de 50 fl. din fund. „Peioviu“ pentru unū studentū la școlele medii.

Terminulū de concursū 19 (31) Augustū a. c. A se adresa la Consistorulū archidieceșanū din Sibiu.

Diecesa Aradului: Postulū de învățatorū pentru classa II-a de băeți la școla romānă gr. or. din *B. Comloșū*, [comitat. Torontalū]. Salariū: 500 fl., quartirū provēđutū cu edificile laterale pentru economiā, pāmēntū arātorū și altele.

Postulū de învățatore totū la școla romānă gr. or. din *B. Comloșū*. Salariū: 300 fl., quartirū cu edificile laterale pentru economiā, 800⁰ □ grādină etc. Petițiile sūntū a se trimite d-lui inspectorū scolarū Paulū Tempea în Nagy-Torák, u. p. Nagy-Becserekēj până în 9 Augustū v. c. Recurenții au a se presenta în vre-o Duminecă sēu sērbătoare la biserica spre a face cunoscīnță cu poporulū și a-și arāta desteritatea în cāntări și tipicū.

Postulū de învățatorū gr. or. în *Bocchia-Bānescū*, diecesa Aradū. Salariū: 150 fl., quartirū cu grādină, lemne, 50 porțiuni fēnū, grāu, cucuruzū. Petițiile sūntū a se adresa protopresbiterului Petru Suciu în Ucuișū [Ökrös] până la 15 Augustū v. c.

Postū pentru unū adjunctū învățătoarescū în parochia romānă gr. or. *Aradū-Gāj*. A se adresa la preotulū de acolo Vasiliu Olariu, dela care se potū căpēta și informațiuni.

Diecesa Caransebeșului: Postulū de învățatorū gr. or. dela școla comunālă romānă din *Homolita*, comit. Torontalū. Petițiile sūntū a se adresa inspectorului reg. de școle din Becichereculū-mare. Postulū de învățatorū și cantorū în *Cerna*, protopresbiteratulū Jebelului. Salariū: 102 fl., cortelū cu grādină, 4¹/₂ jug. pāmēntū arātorū, câte 16 Htl. de grāu și cucuruzū, câte 50 klg. slānină și sare, 10 klg. luminī și lemne de focū. Petițiile sūntū a se adresa oficiului protopresbiteralū în Jebelū până la 16 [28] Augustū.

Postulū de învățatorū și cantorū gr. or. romānū din *Dragșora*. Salariū 150 fl. 51 cr., quartirū cu 1 jugerū grādină, lemne de focū, 5 jugere pāmēntū arātorū, 20 meți de grāu și 10 de cucuruzū. Petițiile sūntū a se adresa oficiului protopresbiteralū alū Jebelului până la 20 Augustū v. c. Recurenții la ambele aceste posturi au a se presenta în vre-o Duminecă őr sērbătoare la biserica, spre a-și arāta desteritatea în cāntare și tipicū.

Postulū de cantorū gr. or. și învățatorū la școla com. din *Sopotulū-vechiu*, cu limba de propunere romānă și maghiarā. Salariū: 300 fl., locuință cu grādină și încălđitū. Petițiile, timbrate și scrise ungueresce, sūntū a se adresa Ministeriului r. u. de culte și instrucțiune publicā, trimițēndū-se comitetului administrativ alū comit. Carășū-Severinū în Lugosū până la 20 Augustū n. c.

Postulū de învățatorū conf. gr. or. în *Apadia*, protopresb. Caransebeșului. Salariū: 103 fl., 20 meți cucuruzū în bōbe, 2 jugere pāmēntū arātorū, slānină în prețū de 40 fl. și alte accidente în sumā de vre-o 22 fl. Petițiile, adresate comitetului parochialū, sūntū a se trimite protopresbiteratului tractualū în Caransebeșū până la 16 [28] Augustū.

Postulū de învățatorū conf. gr. or. în *Pogānescū*, protopresb. Făgetului, comit. Carășū-Severinū. Salariū: 200 fl., quartirū cu grādină și alte accidente. Petițiile, adresate comitetului parochialū din Pogānescū, sūntū a se trimite oficiului protopresbiteralū alū Făgetului până la 16 [28] Augustū. Recurenții au a se presenta la biserica, pentru a-și arāta desteritatea în cāntări și tipicū.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“

(Serviciulū biuroului de coresp. din Pesta.)

Berlinū, 3 Augustū. În fruntea discuțiunilorū stā călētoria împēratului Vilhelmū la Anglia. Din tōte părțile i-se atribute acestei călētorii o mare însemnătate politică.

Parisū, 3 Augustū. Unū numărū de primari, cari au subsemnatū proclamațiunī ofensătoare adresate guvernului, au fostū destituiți.

Portsmouth, 3 Augustū. Impēratulū germanū a sositū aci, fiindū primitū de prințulū de Walles. Au debarcatū în Cowes, unde i-a primitū Regina Angliei.

Londra, 3 Augustū. Regina a numitulū pe împēratulū germanū admiralū onorificū alū flotei britanice.

EDUCAȚIUNE.

Importanța jocului la copii.

I.

Marea majoritate privesce joculū copiilor ca trecere de timpū nefolositorē, ca o ocupațiune, care nu stā în nici o legătură cu educațiunea și instrucțiunea, cu lucrulū sēu cu altă ocupațiune în aparență mai serioasă. Mulți părinți așteptā cu nerăbdare timpulū, în care sē-și trimiță copiii la școlā sēu la vre-o meseria, căci în ochii acestora numai acele ocupațiuni au valōre, cari tragū unū folosū materialū. Ei nu cunoscū însemnătatea și importanța jocului la copii, nu pricepū, că joculū este cea mai folositorē ocupațiune în frageda etate a copilăriei, căci prin jocū tindemū la trei însemnate ținte, adecā: deșteptarea și dezvoltarea tuturorū forțelor intelectuale, dezvoltarea fizicului, exercitarea timpuriā a limbei materne și înlăturarea simțēmintelorū imorale, cari se strecorā așa de ușorū în sufletulū copilului.

Unica ocupațiune în primii ani ai vieții este joculū și are pentru copilū aceeași importanță ca pentru omulū maturū lucrulū. Lucru sēu ocupațiune în adevēratulū înțelesū alū cuvēntului nu cunōsce copilulū. Totū ce există, este pentru elū jucăria, după părerea sa întrēga naturā se jōcă. În cele mai importante și obositoare afaceri ale părințilorū sēi, în ocupațiunile artistului și meseriașului, în întâmplările cele mai înbucurătoare, ca și în cele mai deprimătoare, afarā dēcă nu-i pricinuescū durere trupescă, nu vede copilulū alta decātū jocū. Fetița imitezā pe mamā, pe când păpușā îi servește ca copilū, și nu soie câte griji sūntū legate de acestā chemare; asemenea imitezā copilulū o îngropăciune, fără ca sē-i trecā prin gândū, cătā durere este împreunată de această procesiune. Și sē nu credā cineva, că prin acestā copilulū voesce sē profaneze sfințenia, sēu sē-și batā jocū de faptele őrnenilorū. Nu!

Elū nu face alta, decātū imitezā, reproduce ceea ce vede și ceea ce se întâmplă în jurulū sēu. Și cu cātā bucuriā, cu cātā sirguintā reproduce elū tōte acestea! Imboldulū firescū alū copilului de-a se ocupa, de a lucra, cere satisfacere, și acestā o găsesce numai în jocū. Unū copilū, care nu se jōcă, trebuie sē fiā bolnavū, dēcă nu fisicesce, apoi de sigurū sufletesce. Sē auđimū, ce dīce Frōbel despre jocū: „Ein Kind, das tūchtig, selbstthätig, still, ausdauernd bis zur Ermüdung spielt, das ganz in seinem Spiele aufgeht, das mitten im eifrigsten Spiele einschlāft: wird gewisz ein tūchtiger, stiller, ausdauernder, Fremd- und Eigenwohl befōrdender Mensch.“ (Unū copilū, care se jōcă sirgitorū, activū, liniștitū, perseverantū până ce obosese, care se dă cu totulū jocului sēu, care adōrme în mijloculū jocului celui mai înfērbentatū: va deveni de sigurū unū sirgitorū, liniștitū, perseverantū propagatorū alū binelui propriu, cātū și alū binelui comunū).

Cu alte cuvinte, joculū este oglinda sufletescă a copilului, în care se oglindează tōte însușirile sale sufletescū.

Sē observāmū pe micuții noștri la jocū. Mariōra se jōcă cu păpușā; mica mamā vorbesce serioșū: „copiliță, acum trebuie sē te culci, sē faci nani!“ Cu mare băgare de sēmă își desbracă păpușica, o culcă în pătușorulū curatū și neteđitū și îi cāntă apoi unū cāntecū de lēgānū. După ce și-a adormitū păpușica, îi strīnge frumosū hainele și le aședā pe scaunū. — Sē observāmū acum pe Florica. Acestā își aruncā păpușā cine

soie unde, nici cartea cu chipuri nu mai face plăcere, se plânge mereu de urît și nu scie de ce se mai apuce. Dacă aruncăm privirea în viitor, vom vedea pe mica Marioră o bună găzdoasă, fericită în mijlocul copișilor ei; totul străluce de curățenie în jurul ei. Florica însă, întocmai ca odinioară la joc așa și acum la lucru, îi lipsește răbdarea și nu face nici o ispravă.

Avem un proverb, care dă: la joc și la drum se cunoște omul. Dacă și la drum, adecă în călătorie se arată, omul așa precum este, decât și atunci lasă el să-i cadă masca prefăcătoriei, lăsam să constate alții. Cum că în joc o face, vom putea dovedi și noi.

În joc este omul atât de preocupat de acțiunea jocului, încât își uită de sine și, crezându-se neobservat, nu ia seama la ținuta și purtarea sa. Atunci poți observa pe câte unul, carele de altminterlea este rece, nepăsător și se posomorît, cum îl infierbentă, cum îl învioșeză jocul. Adesea însă te poți convinge, de câte pasiuni și greșeli este sbuciumat sufletul unui om, al cărui exterior liniștit și prietinos nu ar fi dovedit acesta. Un altul, care asemenea se pare a fi cel mai bun-victor și nevinovat om, arată aci, că în adâncul inimei sale nu se află nici o schinteie de iubire pentru deapropoalele sale, ba ce e mai mult, că numai pe din afară se arată ca iubitor de omenii, și că egoismul și iubirea de sine sunt însușirile, care predomină totă ființa sa.

Dacă în joc chiar omul crescut se arată mai mult și mai puțin așa precum este, cum nu-și va desfășura apoi copilul, care nu scie ce va să dăcă ipocrisia și prefăcătoria, toate însușirile sale sufletești?

De aceea mai repetă încă odată: Jocul este oglinda sufletescă a copilului. Dator este deci educatorului a fi cu băgare de seamă la joc, căci numai cunoscându-și bine elevul, îi va putea dirija dezvoltarea.

Să ne punem însă întrebarea, ce fel de jocuri se joacă copilul? Căci nu toate jocurile sunt măsurate etății sale. Jocurile de noroc nu vor stărni interesul copilului, de asemenea sunt de condamnat și acele jocuri cu cuprins imoral și trivial. Cu durere trebuie să mărturisim, că auzim încă pe copii noștri cântând în jocuri și cântece ca: „Așa-i place babei mele” sau „Amorul mi-este mare, și n' am pară.” Nimic nu poate fi mai stricăcios pentru curatul sufletului copilăresc, decât asemenea cântece și jocuri.

În numărul viitor vom arăta cum trebuie să se joacă copilul.

ECONOMIA

O excursiune agricolă în Transilvania.

(Urmare.)

În Căciulata am fost bine primiți și ospătați de d-l N. Chiornită. Moșia d-sale are o întindere de 150 jugere comasate de curând. Deși locuințele d-lui N. Chiornită sunt pe marginea moșiei, totuși ferma se află în mijlocul moșiei și e foarte bună această dispoziție, deoarece cu căratul cerealelor, nutrețului și alți gunoii, nu se percurge diametrală totă moșia, ci numai jumătate din această cale, prin care se înlesnesc multă exploatarea moșiei în toate privințele și se economisesc din spese.

În fermă, pe lângă locuințele argașilor, se mai află un grajd, în fața grajdului se mai află 2 șuri mari, făcute de curând, pereții sunt făcuți din stâlpi de stejar, er căpriorii, cosorobele și lații erau făcuți din arțar, fag și anin, acoperișul era de paie. Lemnele și-le aduce din pădurea-i proprie, paie are destule; prin urmare munca e cel costă mai mult. O șură costă 40—50 fl. Se mai află în fermă și un ocol cu șopron și este pentru oi. Boi de jug

sunt 10, și 2 cai. Pentru lapte și brânză ține vaci și oi.

Dela marginea acestei moșii se întinde domeniul statului cu o suprafață de 105.9 jugere, împărțită în 12 table. În fermă se află locuințele administratorului și ale argașilor. Se mai află 2 grajduri mari de pără, unul pentru boi și altul pentru junci. Podurile grajdurilor servesc ca magazii pentru cereale, unul e pavat cu scânduri, celălalt cu beton. În ele se conservă foarte bine cerealele; în poduri era grâu de Bănat. Ovės de Holstein, cucuruz cincantini și ordinar.

Boi de jug sunt 30. Juncii erau la pășune vre-o 70. Mai sunt într'un grajd 12 junci de câte 5 ani, puși la îngrășare.

Din cauza lipsei de timp, pe lângă care mai venind și alte cauze meteorologice, nu am putut vedea și cultura cerealelor de pe acest domeni.

Plecând din Căciulata, am trecut prin satele Comana de Jos, Veneția de Jos și prin comuna Pără, sate curate românești, cu câmpuri întinse de grâne și secări frumoase. În fine pe la 9 ore seara, am ajuns în Șercaia; aici am rămas la familia d-lui G. Maior, unde am fost bine primiți și tratați.

La Șercaia. Dimineața am mers pe câmp cu d. profesor G. Maior și cu fratele d-sale, apucându spre malul stâng al văii Oltului. Hotarul Șercăii are o suprafață de un mil patru, mai totuș. Acest hotăr se mărginește cu comunele următoare: La Ost cu Pără, la Sud cu Vadu, la Vest cu Mândra și Șona, la Nord cu Hălmeagul. Terenul este aluvion lutos. Tot hotarul Șercăii e împărțit în 3 părți mari, având fiecare proprietar de moșia cel puțin o parcelă, în fiecare parte, de aceea se și cultivă după sistemul trienal.

Înainte de comasare, sevrșită la anul 1879, tot hotarul comunei se compunea din 32.000 parcele, er după comasare numai din 4900 parcele. Dintre cele 3 mari diviziuni ale hotarului noi am vizitat pe cea sămănată cu plante de primăveră, adecă cu cucuruz, ovės, in și cânepă, toate erau frumoase și bine cultivate. Intorcându-ne dela câmp spre Șercaia, am vădit la pășune o ciredă, în care se aflau peste 800 bivolițe. De altă parte pășea o ciredă de boi frumoși.

Satul Șercaia numără peste 1300 familii, din cari cam jumătate sunt Români și jumătate Sași. Stradale sunt regulate, lungi și largi, casele de pără puse toate în rând și cu deosebire unde locuiesc Sașii e mai multă simetrie, atât în ceea ce privește casele, ecaretele, cât și în ceea ce privește regularitatea stradelor.

Am cercetat mai de aproape vre-o câte-va case și instalațiuni țărănești. Am vădit șuri mari, grajduri și șoprone de pără acoperite cu țigle. La Români casa, magazia, șopronul și șura sunt toate într'un rând, adecă lângă stradă; se începe cu casa și toate ecaretele se înșiră spre fundul grădinei, terminându-se cu șura, însă la Sași șurile nu sunt într'un rând cu celelalte instalațiuni, ci în curmezișul curții și grădinei. Fiecare șură se împarte în 3 compartimente, cel de mijloc servește ca arie de treierat, er cele de latură se numesc felde; în aceste din urmă se păstrează cerealele și nutrețul. Într'o șură încap câte 15—20 care de fân și câte 200 clăi de grâu à 30 snopi. Grajdurile sunt bine construite, cotețele sunt sistematice, șopronele curate, în cari se țin toate instrumentele agricole, cari sunt următoarele: Pluguri sistem Vidacs, pluguri schimbătoare, săpătoare mecanice, grape de fier, meliță și frângătoare pentru cânepă și mașini de sămănat cucuruz; er pentru mașini de sămănat grâu în rânduri se asociază câte 3—4 familii. Prin sămănatul cu mașina în 3—4 ani se scot spesele mașinei. În grădini erau pomi de tot felul, scole de pomi și

legumi, c'unu cuvânt totu ce îi trebuie unui bun agricultor pentru proprietatea mică. Neîndoișu, că bunăstarea, care se vede pretutindeni în satele săsești, provine de acolo, că fă-care lucrare o faci la timpul potrivit și cu multă îngrijire, pe când la Români noștri este multă neglijență.

Încât despre creșterea vitelor, nu lasă nimic de dorit și cu deosebire vitele, cari se nutresc în permanență la grajd, sunt de admirat. Și la noi în România sunt case frumoase, la podgoria și la munte, der și acolo numai în unele locuri, instalațiuni prea puține și nesistematice, la câmp însă nu este nici atata, ba tocmai miseria între țărani este mai mare la șes în pământul cel mănăst. Nu e lucru dificil, ca și țărani noștri să apuce pe calea progresului, decât ar ave fiacare locușeu, unde să lucreze, să aibă preoți și învățători rurali, cari să-i instruescă, să-i învețe, să le arate; aceștia să meargă cu lumina înainte, arătându-le întunerecul în care se află; pe lângă aceștia elevii școlilor de agricultură ar putea contribui într'un mod însemnat la înaintarea și prosperarea țăraniului nostru.

După amez am vizitat moșia statului dela Șercaia, care este sub administrația contelui dela Motte. Întinderea moșiei este de 1135 jugere și se compune dintr'un complex eșit din intrinșarea tuturor parcelor dela comunele Șercaia, Mândra, Șona. Acest domeni mai aparține încă 2 buci de pădure cu esență de stejar și o curte în Șercaia.

Din întreg teritoriul moșiei 135 jugere e mlaștină, care e drenată cu șanțuri deschise, având o adâncime de 2 m., lățimea la fund peste un metru, la gură 2.5 m. Drenurile se scurg în canalele colectorii și acestea se versă apoi în Olt.

Mlaștina are un strat de turbă cu o grosime de 6 m. Înainte de drenarea acestei mlaștine teritoriul ei nu se folosea nici măcar ca pășune, căci bivoli, cai și boi bătrâni nu cutezau a se băga în ea, ci numai vitele tinere și ușore. De multeori ajungeau vitele în unele mocirle, din cari numai pe scânduri puteau fi scose și tirate afară, acum însă poțe omul merge în ori-care parte cu carul încărcat fără nici o tēmă. Mlaștina înainte de a fi drenată era încreșcută numai cu plante aquatice, ca: lănașă (Eriofora), Ranunculaceae, rogozi și alte plante din familia juncineelor. Acum însă deodată cu drenarea terenului a început lupta pentru existență între plantele aquatice și între familia gramineelor; rogozele și plantele de mlaștină dispar treptat, și ierburile dulci ca: trifoiul alb și corcitu părăndu din ce în ce mai departe de le ocupă locul. O parte din mlaștină e sămănată și încreșcută cu diferite ierburi ca: festuca ovina, lolium perene, dactilis glomerata; er alte table, cari erau drenate de mai înainte ca cele cu ierburi, sunt sămănate cu secară, lucernă și trifoi, pe care l'a atacat planta parasită, numită cuscuta europeană (tortu seu mētasă). Într'un loc era spartă din nou această mlaștină cu plugul Vidacs, fiind tras de patru boi; cu plugul lui Sack nu se poțe, deoarece totu se cufundă; și după arătură s'a grăpat de repetate ori, ca să se sfărime rădăcinile cele puternice ale plantelor aquatice. Locul astfel pregătit se sămăne: I cu meu seu altă plantă de nutreț; II-a cu plante de săpă, ca să se mărunească și în urmă îi dă ovės cu trifoi.

Dela această arătură spre nord este un grajd nou de lemn pentru junicele de bivoli, cari pășeau în jurul acestui grajd; de aci ceva mai spre nord se află Oltul. Acest riu are pe malul stâng 73 de întărituri numai în comitatul Făgărașului și dintre ele 42 pe moșia Șercăii, o întăritură costă 200 fl., sunt făcute din garduri puternice și umplute cu pământ. Rolul întăriturilor e, ca să reguleze alvia rului și să

ferescă moșia de ruperi și măcinarea rpei. Pământul domeniului dela Șercaia se cultivă după 4 rotațiuni.

- a) {
1. ogor
2. secară
3. plante prășitoare
4. ovės.

- b) {
1. plante de săpă
2. cereale de primăveră cu trifoi
3. trifoi
4. cereale de toamnă
5. plante de săpă
6. ovės cu trifoi
7. trifoi
8. cereale de toamnă.

- c) {
1. îndoitur
2. cereale de toamnă
3. plante de săpă
4. îndoitur cu trifoi
5. trifoi
6. trifoi
7. cereale de toamnă
8. cucuruz de nutreț
9. cereale de toamnă
10. ovės.

- d) Rotațiunea liberă actualmente {
1. plante de săpă
2. ovės cu ierbă
3. ierbă de cōsă
4. ierburi
5. ierburi
6. cereale de toamnă.

Trifoiul ține 2—3 ani, după el urmăză secară seu grâu de toamnă. Un juger de liveți cosit și uscat costă în acord 2.5 fl.—3 fl. Cositul de ovės 3—4 fl, trebuie și uscat când e oborit de vânt și plouat; un juger de sfece săpat de două-ori și rēcolit costă 16—26 fl.

Cantitatea de produse recoltate de pe un juger e următoarea:

- {
1. grâu 7 cāntare metrice à 100 kgr.
2. secară 8 " "
3. ovės 9 " "
4. orz 5 cānt. metrice
5. cucuruz 15 cānt. metrice
6. sfece 250 cānt. metrice.

Curtea seu ferma e așezată pe un loc ridicat, în ea se află: casele administratorului și ale argașilor, 2 grajduri, unul pentru bivolițe și altul pentru boi de jug. În podul grajdurilor erau magazinele de cereale; în fața grajdurilor era un atelier de rotărie, 2 șoprone, din cari unul pentru conservarea nutrețului și celălalt pentru ținerea instrumentelor agricole, cari sunt: 4 mașini de sămănat, 4 grape, 5 tăfăluge, din cari unul era sistem Kroschil, 2 de fer și 2 de lemn. Ca instrumente, arătorii întrebunțeză pluguri sistem Sack, sistem Vidacs și polibrăzdar; mai erau 2 mașini de tăiat nutreț și una de urnit. Coșarele de cucuruz erau făcute din lați dupli, puși perpendicular unu pe altu; această dispoziție e foarte bună în contra stricăciunii ciorelor, însă în ceea ce privește ventilația nu cred să fiă tocmai potrivită și cu deosebire pentru porumbul neajuns la maturitate.

Inventariul vitelor. Vite de jug sunt 40, din cari 30 sunt boi și 10 sunt bivoli; mai erau 6 cai și 8 boi bătrâni pentru îngrășat. Totu aci se află și o lăpterie de 54 bivolițe. La înființarea lăpteriei bivolițele erau slabe și mici; atunci cāntăria era 400 kgr. una, acum 600—800 kgr.; la început o bivoliță da pe an 1000—1200 litre de lapte, acum da pe an 1600—1800 litre. Aci se vede, de ce perfecționare și ameliorare este capabil bivoliul nostru, și ce poțe face din el ținerea și hrănirea rațională a lui! Ce bine, când ar face această și țărani noștri!. O parte din lapte se vinde prospēt, după ce s'a rēcolit artificial cu ajutorul unui refrigerent; litra de lapte costă 8 cr., er o parte îl faci unt.

Simbria unui argat pe an este: 60 fl., 300 kgr. cucuruz, 700 kgr. secară, 30 kgr. grâu, o jumătate de juger cucuruz sămănat; stăpănu numai cătu îl ară, celelalte lucrări și sămănta este a argatului; apoi câte un porc, 40 kgr. sare și 50 kgr. brânză; când e dus departe cu carul la vre-un oraș seu aiera, argatul mai are și o diurnă de 30 cr. pe fiecare zi, la copii au pro-

feșori ambulanti; numărul argaților e 32, toți de naționalitate maghiară. În trecut spre Făgărașu am vădit cea-laltă parte din mlaștină, aparținătoare comunei Mândra, totu în acea stare primitivă dela început, din care fânul nu-lu potu scote decât numai ierna pe săni, când a înghețat mlaștina. Ca și când n'ar av comuna brațe destule, ca să facă câteva șanțuri deschise și să dea apei drumul în Oltu!

La Făgărașu: Am vădit domeniul statului; elu are o întindere de 1272 jugere și e compus din trei corpuri de moșii. Unul în lunca Oltului, alu II-lea între Racovițe și alu III-lea la Becleanu. Domeniul este cultivat cu diferite plante după întinderea următoare: 93 jugere cu grâu, 159 cu seacă, 64 cu orđu, 207 cu ovėsü, 16 cu tutunü, 135 cu borcęgü (măzëriche cu ovėsü), 42 de jugere cu sfece, 201 cu trifoiu roșu, 217 fënașü, 30 ogorü, 18 grădin și arii etc.

Corpul domeniului din lunca Oltului e drenat cu șanțuri deschise: Șanțurile colectorii au o adëncime de 2 m., lățime la fundu de 1.5 m. și 3 m. la gură, tôte se varsă în Oltu la satul Galaț. Am vădit tabla nr. 7; era cultivată cu sfece, în tabla nr. 6. era grâu de tómnă. În tabla nr. 5 era borcęgü în proporția de 30% măzëriche și 70% ovėsü; într'o tablă era trifoiu.

Ferma corpului de moșii e la marginea Făgărașului. Aici se află locuința domnului directoru alu domeniilor statului din comitatul Făgărașului, ale administratorului, ale agenților secundari și ale argaților.

Magazii mai însemnate pentru ține-rea mașinilor sunt 3. Intr'una era o mașină de trierată cu o putere de 12 cai, dela fabrica căilor ferate din Buda-Pesta; mai era o mașină de uruită, așa numită Gigantele micu; costă 120 fl. În cea de a II-a era o mașină de trierată, sistem Kleiton cu o forță de 10 cai, lângă această magazii se află un atelier de mecanică și altul de rotărie. În magazia a III-a erau instrumentele agricole. Sub un șopron se află un mănăjü menat de un cal, care transmite forța în trei părți: la mașina de tăiatu nutrețu, la cea de tăiatu sfece și la cea de uruită. Grajduri sunt 3, unul pentru vaci, altul pentru boi și alu treilea pentru bivolițe, tôte clădiri masive și solide.

Am vădit 2 silozuri mari pentru muratulu sfeclelor. Celu mai mare avea un volumu de 500 m. cubic, era săpat în pământ, avëndu pãreții de piatră și pavajulu de beton. Sfeclele se aședă spre înăcrire în silozu în modul următor: Pe fundu se pune unu strat de plévă, peste plévă unu strat de sfece tăiate cu mașina, apoi ér unu strat de plévă etc., până se umple; la partea superiöră se pune totdeuna unu strat de plévă, peste ea unu rëndu de scânduri și peste ele se pun 3 rënduri de cărămidă, ca să se preseze bine. Stratulu de sfece are aceeași grosime ca celu de plévă, adecă de 15—20 cm. Construcția silozului alu doilea era ca și a celui precedentu, însé avea unu volumu numai de 200 m. cub. Ambele silozuri erau scoperisü de scânduri. Erau și alte silozuri mai mici și mai simple, pentru muratulu cucuruzului de oșă; dimensiunile loru era: 1.20 m. adëncime a 1.60 lățimea și 5—6 lungimea. Atätu sfeclele, câtü și cucuruzulu în timpul aședării în silozu, trebuiesc bătute și indesate bine, ca să nu intre aerulu. Prin murare séu înăcrire nutrețurile verđi, cucuruzulu și sfeclele, trifoiulu etc., întocmai ca și varđa acră, se conservă foarte bine mai mulți ani și se conservă tôte subst. alimentare, și le mănă cu mare poftă ori ce felu de vita. În fermă s'a instalat o lăptërie de 56 vaci de rassa Mólthal; sunt mari, foarte grase și frumoșe; se nutresc în continuu numai în grajdü. Unu vițelü muge la vacă 3 luni, avëndu pe 8 1/2 kgr. de lapte. Greutatea unui vițelü după tătare este 35 kgr. O vacă dă pe anu

până la 2000 litre de lapte. Vacile se mulg de 2 ori pe ȳi: la 5 ore a. m. și la 5 ore p. m., totu la 15 vaci este unu servitoru, care le îngrijesce și le și mulge.

Din lapte se face untu, brânză și urdă. 1 kgr. de brânză costă 30 cr. și de urdă 20 cr. O parte din lapte se vinde prospëtü; o litră de lapte de vacă costă vëra 6 cr., erna 7 cruceri. Loculu acestei lăptërii nu e tocmai potrivit, din cauză că nu e în apropiere de vre-o piață însemnată, care să i ușureze vânđarea produselor sale, căci Făgărașulu e micu.

Pentru reproducțiune erau 9 tauri mari, grași și frumoși de rassa Mólthal, și 3 de Câmpia; acești din urmă sunt cumpërați și aduși dela Turda pentru comune. Era și unu tauru cumpërat din Klagenfurt cu 250 fl., v. a. elu e adusü, ca să reimprospeteze sângele rasei, deorece prin împãrecheri continue cu indiviđi de aceeași familie s'ar comite „incentu” și vitele arü putu să capete vre-unu morbü transmisu prin hereditate așa, ca, în timpu de câteva ȳile să möră tôte. Tauri din rassa Mólthal (din Tirol) nu se prea potü desface în Transilvania, deorece ei nu potü prăsi boi bun de jugu ca cei de Câmpia. În locu de vaci s'arü putu ține bivolițe, fiindcă acestea dau unu lapte cu multu mai bunu ca vacile, și totu-odată cerü o îngrijire mai puțin costisitoare.

Intr'unu altu grajdü erau puși la îngrășare 22 de boi, de câte 5 ani, și 12 boi bătrani. Când s'a pusü la îngrășare unu bou de 5 ani cântăria 570 kgr. și acum 719 kgr. Ei primiau pe ȳi în timpul erno 2 kgr. uruiälă, 10 kgr. fënu, 2 kgr. paie și 4 kgr. sfece.

Vitele destinate pentru reproducțiune sunt numerisate pe urechi. Vițelele pörta n-rul pe ureche până la I-a fătare, de aici încolo pörta numărulu pe corne, ér taurii și păstrëză numărulu în tötă viața numai pe urechi; insigniile numerice sunt ușor de ținutu în minte: O tăiatu pe partea de sus a urechei drepte este egalü cu 30, pe marginea inferiöră = 10. O tăiatu pe marginea superiöră a urechei stänge = 3, ér pe partea inferiöră = 1. Astfelu putemü afla numărulu fiă-cărei vite, care pörta numărulu pe urechi. Spre exemplu, sunt donă tăiaturi pe partea superiöră a urechei drepte = 60 și una din josu la aceeași ureche = 10 două tăiaturi în marginea superiöră a urechei stänge = 6 și una din josu = 1. Prin urmare numărulu acestei vite este 77. La tôte trei corpurile de moșii amintite mai susu sunt 80 boi de jugu rassa de Câmpia, sunt foarte mari, puternici și frumoși; ér n-rul cailorü e 24.

Platformele de gunoiu nu erau apröpe de grajduri, ci la o distanță de vre-o 300 pași; până acolo duciau gunoiulu cu unu căruțu pe șin de ferü. Lângă platformă se află unu rezervoriu cu urină și în elu o pompă pentru stropirea gunoiului, totu la două ȳile odată se punu pe fiă-care platformă câte 40 kgr. de ghips pentru ficsarea amoniacului, ce s'ar desvolta din gunoiu.

Numërlu argaților e 34; simbria lorü e ca și a celoru dela Șercaia.

(Va urma.)

Tipuri din viața animalelor.

Pentru poporü și tinerime de Dr. Carol Rothe. Traducere liberă.

Animalele vertebrate.

Mamiferele.

(Urmare.)

Credinciosü până la mörte.

Eu am unu prietinu în Tirolu, în țera cea cu munții și pădurile frumoșe! Elu este forestierü districtualü și ca forestierü, de sine se înțelege, și unu prietinu mare alu cănilorü și observatorü atentü alu tuturor însușirilor lorü și a trăsurilor lorü celoru vieđie. Odată i-a datü câteva sa Diana — o cățea bună de vënatü de-o frumșete rară — o

probă foarte mișcătoare de datorință și ascultare așa, încätü această probă ar putu servi și unorü ömeni de exemplu. Dér se lasü să istorisescă prietinelu, așa precum elu însuși mi-a împãrășitü acea întëmplare:

„Era în 9 Decemvre, când noi ne-amü întorsü dela o vënatöe bogată și eu, îndată ce am ajunsü acasă, eramü ocupatü în pivniță (celaru) cu aședarea sël-bătëciunilorü vëenate. Când më uitai mai târđiu după căni, Diana lipsia dintre ei. Eu însé n'am datü nici o însemnatate acestei împrejurări, incredinđandu-më în ascultarea și înțelepciunea animalului meu. Când însé nu s'a datü până s'era de nici o urmă a Dianei, într'adeverü nu sciamü, ce se cugetü despre această neplăcută împrejurare, pentru-că eu eramü prea deplinü incredințatü, că Diana scia întotdeuna, mai bine pöte ca mulți ömeni, care-i este datorința ei. Casa, în care locuiamü, am căutat'o cu de-amëruntu de mai multe ori, însé fără rezultatü doritü. Din ömenii mei, pe care i-am întreatü despre căne, afară de unulü, nu scia să-mi spună nimeni ceva sigurü. Acest unulü më incredință cu totü deadinsulu, că elu a vëditü pe Diana înträndü în curte cu ceilalți căni, după aceea, fiind ocupatü cu plata gonacilorü și cu descărcarea vënatului, elu n'a mai vëditü pe Diana. După acestea eu însumü m'am dusü în pădure, am căutat'o vre-o câteva ore pe acolo, pe unde am fostü la vënatü, dér fără rezultatü îmbucurătorü. În ȳia următoare am promisü acelaia, care-mi va aduce pe Diana, o plată de 40 florini. Acestă sumă a stërnitü pe jumătate satulu de s'a dusü de a căutatü prin pădure după căne.

„S'a făcutü s'era, m'am dusü să më culc, dér n'am pututü adormi; de abia s'a făcutü ȳia și numai decâtü m'am dusü de am căutatü prin pădure érăși după Diana, dér înzadar. Ca să-ți spunü mai pe scurtü, au fostü trecutü patru ȳile și patru nopti, fără ca cineva să fi datü de urma Dianei. De totü intristatü pentru această pierdere am plecatü, în a cincia ȳi după pierderea Dianei, însoțitü de doi ömeni la vënatü. Noi de abia am fostü începutü să vënamü, și étă că timpulü se schimbă și unu vëntü puternicü însoțitü de zăpadă ne-a silitü să ne întörcemü acasă, pãrëndu-mi mie chiar bine, căci și așa numai cu inima de jumătate am fostü plecatü la vënatü.

„Ajunsü acasă, am dusü numai decâtü în pivniță iepurele vënatü. Deschidëndü ușa cea tare, spãriatü vëqui, spre cea mai mare a mea durere, pe Diana mörta pe treptele cele mai de deasupra. Ea zăcea slăbită în corpü, cu labele de dinainte sãngerate, ale cărorü urme de unghii se puteau prea bine cunöscë în lemnul de stejarü alu uși. Animalulü celü credinciosü a fostü muritü de föme în mijloculu unui vënatü bogatü de paseri, iepuri și cerbi. Credinciosă, ca totdeuna, mai bine a muritü de föme, decâtü să se întindă la bunul domnului séu. — Atuncü am plãnsü ca unü copilü!”

Gluma unui căne.

O întëmplare de totü ciudată am vëditü în călătoria mea prin Franconia. Eu ședeam într'o ospëtãrie din orașulu Königsberg, avëndü dinaintea mea unu pãharü de bere; afară de unu căne mare, ce durmia de amëđi, nu mai era nimeni în odaia. Deodată însé veni și o a treia ființă în odaia, anume unu grauru micușü, care, sãrindü pe căne, numai decâtü a începutü a vëna de bună sëmă pureci, căci prea adeseori s'au observatü cete întregi de grauri, lãsându-se pe oi, pe porci, ca să le mântuescă de unu felü de animale, de care sunt plini chiar și ömeni necurățitü, maimuțe, sburătorele și porcii. Firesce că această faptă a iubirei deapropelui nu este fără folosü propriu, căci, dreptu spunëndü, mai multü se are în vedere gustarea, decâtü binefacerea. Cănele mai multü timpü n'a datü nici unu semnü de nemulțãmire, când însé

vënatöru de pureci a ciocănitü de vre-o câteva ori prea tare în capulu cănelui, acesta își ridică capulu și se uită la grauru cu o căutatură măniosă, ér când ciocănitulu în capu s'a începutü din nou, cănele s'a aruncatü odată, și câtü bați în palmi, s'ermana pasere se pomenesce în gura cănelui. Eu m'am miratü foarte multü, vëđëndü că cănele își și aședă liniștitü capulu la o parte spre a dormi mai departe. Am devenitü foarte neliniștitü și mă întreamü, că ore cănele să fi înghițitü graurele cu pene cu totü? După vre-o câteva minute însé numai ce vëdü, că cănele își ridică capulu în sus și cu o căutatură vioasă spre mine deschise gura, mai asemenea fumătorilorü, când slobodü din gură inecele de fumü de tutunü — și suflă afară pasërea, care numai decâtü a sburatü din gura lui întregă și sănëtösă. După ce s'a rotitü de vre-o câteva ori în sborü, s'a aședatü din nou pe căne; începëndü érăși a vëna la pureci. Ospëtarulu imi spuse mai târđiu, că acestü felü de jucãrie s'ar fi întëplatü mai de multe ori și pentru aceea noi, după multele încercãri de până acum, trebuie să credemü, că animalele au și glume.

Prepelicarul la prinderea ariciului.

Eu aveam odinörä unu prepelicaru micu, frumosü, de felulu celorü cu përlu lungü, care se deosebia prin înțelepciunea sa de cătră toți căni de nömulu séu. — Trouvé — căci așa se chiãma cănele — nici-odată nu se putea răbda, ca să nu omöre pe ariciulu celü întâlnia. Intr'o ȳi m'a însoțitü, ca totdeuna, în mersulu meu cătră scaldă și, eșindü din pădurea prin care mergeamü cătră țermurulü mării, deodată zãriü unu ariciu, care la primulü atacü din partea cănelui s'a adunatü la olaltă ca unu globü. Dupăce vëdü, că zãdarnice'i suntü tôte încercãrile de a putu mușca pe ariciu, începü cu picioarele dinainte să adune frunđisü uscatü pe inimiculu séu. Adunândü frunđisü indestulü pe ariciu, și uitându-se cu bucuriã la mine, a luatü frunđisulu în brațe, în mijloculu căruia se afla ariciulu, și-lu trãnti apoi în apă. De sine se înțelege, că ariciulu a datü cu notulu, ca să ajungă érăși la uscatü, însé de abia și ridică ariciulu capulu séu micușü din apă, și Trouvé l'a și prinsü pe ariciu de capü și l'a omoritü, ilu aduse apoi la țermure și mi-lu aședă la picioarele meje.

Cănele și caută unu locü călduțu.

Eu m'am minunatü odată de unu prepelicaru foarte frumosü, despre care istorisesc domnulu séu următorea trãsură. de o pricepere mai omenescă: Acestü căne avea foarte mare plăcere să se așede jos pe podelele din casă, unde lucia sórele. Afându-më odată singuru în casă, spre mai marea mea mirare, audü mișcându-se unu scaunü. Uitându-më cătră loculu de unde venia sunetulu, ce vëdü? Rađele sórelui, ce strãbãteau prin ferëstră, cădeau josu chiar sub scaunü. Lângă scaunü sta prepelicarulü și împingea încetü scaunulu cu spatele, până-ce întregü loculu, unde lucia sórele, a devenitü golü; după aceea se aședă în tignă pe loculu celü călduțu.

Starea sëmënaturilorü.

Pe timpulü dela 23—29 Iulie se publică următorele date:

Timpulu pe ȳilele numite a fostü foarte schimbãciosü. La ordinea ȳilei au fostü furtuni, ghiță și rupturi de nori. Paguba cauzată pretutindenea în țëră este foarte însemnată, suferindü nu numai sëmënaturile nesecerate, ci și snopii aședatü în clăi. Cu deosebire s'au stricatü pómele, vile și plantele cu căpëșină, mai multü însé cucuruzele.

S'a mai seceratü pe unele locuri. Resultatulü corëspunde recoltei, ce se prevedea de mai nainte.

Grãulü, preste totü, are calitate mai rea ca celu din anii trecutü; atätü cantü

tativă, cât și calitativă a dată recoltă slabă.

Săcara de asemenea.

Orzul, în deobște, a fost slab; pe unele locuri n'a eșit nici sămânța. Calitativă încă e slabă; va corespunde mai mult pentru îngrășată.

Ovășul pe unele locuri s'a secerat totuși. Resultatul cantitativ este slab și de mijloc. Calitativ se deosebește, pe unele locuri este bun, apoi de mijloc și slab.

Cucuruzul a suferit tare de secetă și căldură. În urma ploilor din urmă se crede, că se va desvolta mai bine. Viștele din săptămâna din urmă au stricat mult.

Păstăioșele și celelalte legume dau o recoltă indestulătoare, pe unele locuri au suferit și ele de secetă. Cartofii variază după ținuturi.

Tabacul nu corespunde așteptărilor. Napii înainteză încet. Pome în totă țera sunt puține.

Dela Blășiu ni-se scrie cu data 31 Iulie n. c., că prin acele părți cucuruzul, care altminteră este frumos, a suferit în cântă din cauza secetei, ér pomele au început să cađă. De prin 25 Iulie timpul este vântos și rece, de va țină mult așa, e temere că strugurii vor fi împedecați în desvoltarea lor.

Higienă.

Povețe.

Contra durerii de dinți. Ferbe puțină vină albă într-un pahar, fă o pălănie (tolceră) de hârtie și o pune desupra paharului. Aburii eșit prin pălănie condu'i în gură, asupra dintelui său a măselei ce te dore, durerea îți va înceta. Dacă acesta nu folosește, mai încercă odată acestă lécă, dér în locul vinului pune în pahar apă amestecată cu puțină petra acra (cam ună deca) și durerea va trebui să înceteze.

Pentru ochi. Înainte de culcare spălați-vă ochii cu levandă (levantă) și spirit de rosmarin, cari se pot căpeta în ori-ce farmacia. Chiar și cei mai slabi ochi se vor întări, și nici ochii tari nu suferă nimic. Puteți să-i spălați și dimineața, dér atunci nu este ertat a eși din casă afară o jumete de oră.

Contra asudării picioarelor. Nespălarea picioarelor, obielele necurate și încălțăminte slabă pricinuesc asudarea picioarelor, care în cele din urmă se prefacă într'o bôlă pe cât de urită și stricăciôsă pentru sănătate, pe atât de greu de vindecată. A-ți spăla picioarele în fiă-oare și odată ori și de mai multe ori și a-ți lua obiele curate în fiă-care și, — acesta este neîncungiat de lipsă pentru a te pute vindeca, anume: după ce ți-ai spălat picioarele cu apă rece, ori caldă, și după ce le-ai șters bine, unge-le cu puțin spirit tare, în casă de lipsă și numai cu vinars, mai bun este însă spiritul dela farmacia numit Franzbrantwein. Nu înceta de a face acesta în fiă-care și, cel puțin odată, decât se poate însă și de 2, de 3 ori pe și. În 10—14 zile, decât vei face astfel, asudatul va înceta, picioarele îți vor fi pururea uscate și te vei simți mai bine și mai ușor.

Altă lécă contra asudatului de picioare îl recomandă „M. H.", asigurându, că 10—15 zile sunt de ajuns pentru a scăpa de această bôlă, fiă ea chiar și de ani de zile. Anume: mai întâi se spăla picioarele cu zémă de frunze de nuc ferte, apoi se ungu de 2 ori pe și cu un feliu de unsore ce se poate căpeta dela farmacia pe lângă următorul recept: Rp. Glycerin 10.0. Ferr. sesquichlor. s. 30.0, ol. Bergamott gutt. XX. DS.

Din traista cu minciunile.

Sapte peste olaltă.

Un Român se întâlne cu o cetă de Sași, cari fuseseră gonit dela joc din sat.

„Da ce e, jupâne Hônț, vă bătură Românii? se adresă Românul către cel mai în vârstă dintre Sași.

— Hei, crede io, moi Iuhon, cum nu bate la noi, chind ei fost dci Românii la olaltă și noi șapte Sași peste olaltă.

MULTE SI DE TOATE.

Diariștica.

Diarele din lume. În totă lumea apară 35,000 de diare. Din acestea în Europa: 20,000; — 5500 de diare în Germania; 4092 în Francia; 4000 în Englitera. Apoi vină după număr, Italia, Austria, Spania, Rusia, România, Elveția, Belgia, Olanda, Grecia, etc; 3000 de diare apară în Asia; 209 în Africa; 700 în Australia. Restul apare în America de Nord și de Sud.

Vârsta diarelor din Germania. Din numărul de 5500 de diare, cari apară în Germania, 98 au început existența lor înainte secolului nostru. Așa d. e. „Frankfurter Zeitung“ și-a implinit anul alți 261; „Magdeburger-Zeitung“ 253; „Leipziger Zeitung“ a intrat în anul 221 alți existenței sale; „Lenaische Zeitung“ — 207; „Augsburger Postzeitung“ — 190; „Gothaische Zeitung“ — 159; „Vossische Zeitung“ — 159; „Berliner Intelligenzblatt“ — 129; „Kölnische Zeitung“ — 84; Preste 200 de diare germane au deja 80—50 de ani de existență; 1127 au intrat în alți 35-lea an; 1552 au implinită de cece ani de când există; ér restul celorlalte diare sunt înființate de curând.

Poporele, în mijlocul cărora prosperă și înfloresc diarele seu pressa, dau dovadă de minte coptă, de minte practică. Diarele lor sunt o putere pentru avântul kră pe tôte tărurile vieții lor. Diarele le pun în mână mijlocele necesare pentru d'a-și pute crea o existență bună materială și spirituală. Numărul și vechimea diarelor unei națiuni sunt barometrul neînșelător al puterii și trăiniei ei. Cu cât pressa la un popor va fi mai răspândită, cu cât diarele lui vor fi mai tare cetite, cu atât fiul acelu popor se vor pătrunde mai repede și mai cu temei de ideile civilizatorice, cari rămân neaccesibile fiilor popore, lor, la care pressa a rămas nedesvoltată. — P.

Norocul unui curățitor de ghet.

Să mai dică cineva, că în New-York nu-și pote găsi cineva norocul, când acolo și un curățitor de ghetă [incălțăminte] și-a făcut o avere însemnată și s'a însurat de curând făcându o „bună partiă“! Sâmbăta trecută, scrie un diar american, s'a cununat Antonio Aste, Italian de origine, cunoscut între industriași sub numele „Tony“. Tony este cunoscutul curățitor de ghetă [cipici, papuci] dela bursa de produse, care și-a adunat avere prin văsuirea ghetelor. Intreprindătorul fiu al lui Ialiei, care astăzi este de 25 ani, are două case, are depuneră la bancă, el are monopolul de văsuirea ghetelor la bursa de produse, ceea-ce trebuie să-i aducă forțe mulți bani, deoarece are angajați o mulțime de curățitori de încălțăminte.

Hoții în Serbia.

Hoțiile, ce se comită diua în amedă mare în Serbia, a băgat grôză în popor, ba speriat și pe locuitorii din țerele vecine. „Stara Srbja“ spune, că numărul hoților mai remarcabili este 127 și au devenit atât de îndrășniți, încât ei stau chiar în apropierea Belgradului. În noptea de 22 spre 23 Iulie ei au călcat casa d-lui Protici, fostu reprezentant al Serbiei la Petersburg, și au voit să sugrume pe băiatul acestuia. O rudă a băiatului sări în ajutor, dér hoții îl râniră grav cu istaganele lor. S'au scimbat între hoți și cei din casă 21 focuri și ei numai atunci au fugit, când au auțit că se apropiă jandarmii. În Șabaț hoții au

călcat casa comerciantului Ioanovici și după ce au luat totul, i-a dat foc. Totă la 23 Iulie hoții au intrat în comuna Koprivnița. S'a dat o adevărată luptă între locuitorii și hoți. Și cu tôte că venise în ajutorul locuitorilor și căpitanul districtului cu patru-deci de soldați, nu s'a putut pune mâna nici pe un hoț. Din Negotin și Valjemo d'asemeni vin sciri îngrozitoare despre cele ce comită acești hoți.

Căendarul săptămânei

Iulie	1889	Dum.	Lun.	Marți	Mercuri	Joi	Vineri	Sâmb.	Căendarul Iulian	Căendarul Gregorian	Sorele	Căptor.	
												are 31 zile.	are 31 zile.
												4. 37	7. 23
												4. 38	7. 22
												4. 40	7. 20
												4. 41	7. 19
												4. 43	7. 17
												4. 45	7. 15
												4. 46	7. 14

Têgurile din Ardel și Ungaria proprie.

Dela 1—16 August. 1. Avrigu. 2. Șomcuta-mare, Vâlcele [Elôpatak]. 3. De-regneu, Sân-Paul. [Banlogu, Reșița, Debrețin]. 4. Eted, Hârâscraoț, Chendi-Lona, Voila. 5. Ghernesig, 5—7 têrgu de vite în Vâlcele [Elôpatak]. [Beciche-recu]. 6. Șercaia, [Soborșin]. 7. Aiudu, Fărcaștelche. 8. Chesvenieș, Dobra, Mănăsturul-ung., Mociu, Boroșneul-mare. 9. Barot, Cic-Cosmaș, Deeș, Cetatea-de-baltă. 9. și 10. têrgu de vite în Șercaia. 10. Bilacu, Șulemedu. 11. Vințulu-de-susu, Copșa-mică, Șercaia. 12. Copșamare, Meșendorf, Sas-Sebeș, Posmuș, [Cașovia]. 13. Corondă, Merghindeal. 14. Ormeniș, [Mișcolț]. 15. Viștea-inf., Frata ung., Hațegu, Chereleu-Sân-Paul, Jomborul-mare-ung., Iia, Teuș, Baia-mare [Vinga, Făgetu].

În România și Bucovina: 6 Galați, Luciu, Neamțu, Romanu. 15. Têrgu-Jiului, Verșecoiulu, Iași, Rîureni peste Oltu, Băcau.

Têrgul de rimători din Steinbruch. La 29 Iulie n. starea rimătorilor a fost de 134.102 capete, la 30 Iulie au intrat 2225 capete și au eșit 1060 rămânându la 23 Iulie un număr de 135.267 capete. — Se notă: marfa un-gurească veche, grea dela 44 cr. până la 45 cr. marfa un-gurească tineră grea dela 45 cr. până la 47 cr., de mijloc dela 47 cr. până la 47 1/2 cr. — ușor dela 47 cr. până la 48 cr. — marfa, țerănescă grea dela 44 până la 45 cr. — de mijloc dela 46 cr. până la 47 cr. — ușor dela 46 cr. până la 47 cr. — Marfa de România de Băkon grea dela — cr. până la — cr. transito mijloc grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușor dela — cr. până la — cr. transito de țepoș grea dela — cr. până la — cr. transito mijloc dela — cr. până la — cr. Marfa sârbescă grea dela 46 1/2—47 cr. transito, mijloc grea dela 46 1/2—47 cr. transito, ușor dela 46 1/2—47 cr. — Porci îngrășați de un an dela — cr. până la — cr., îngrășați cu cucuruz dela — cr. până la — cr., îngrășați cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriți la gară cu 4 1/2.

Cursul pieței Brașov

din 3 August st. n. 1889.

Bancnote românesce	Cump.	9.47	Vend.	9.49
Argintu românesc		9.43		9.46
Napoleon-d'ori		9.50		9.53
Lire turcesce		10.70		10.75
Imperiali		9.79		9.75
Galbini		5.60		5.61
Scris. fonc. „Albina“	6%	102.		
	5%	98.59		99.
Ruble rusesce		122.50		123.50
Discontul		6 1/2—8%		pe an.

Cursul la bursa de Viena

din 2 August st. n. 1889.

Renta de aur 4%	100.25
Renta de hârtie 5%	94.95
Imprumutul căilor ferate ungare	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (1-ma emisiune)	100.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostu ungare (3-a emisiune)	112.50

Renta de hârtie austriacă	88.90
Renta de argint austriacă	84.90
Renta de aur austriacă	109.90
Losuri din 1860	139.—
Acțiunile băncii austro-ungare	907.—
Acțiunile băncii de credit ungar.	319.25
Acțiunile băncii de credit austr.	307.50
Galben împărătesc	5.66
Napoleon-d'ori	9.53 1/2
Mărci 100 imp. germane	58.65
Londra 10 Livressterlinge	119.95

Bursa din Bucuresci din 31 Iulie.

Valori	%	SE CUMP.
Renta română perpetuă 1875	5 1/2	97 1/2
Renta română amortisabilă	5 1/2	96 1/2
dtto	4 1/2	81 1/2
Renta rom (rurale convertite)	6 1/2	100 1/2
Oblig. de stat C. F. Române	6 1/2	—
idem idem	5 1/2	—
Imprumutul Openheim 1866	8 1/2	—
Imprumutul Oraș. Bucuresci	5 1/2	86 1/2
idem idem din 1884	5 1/2	—
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	7 1/2	101 3/4
Credit fonciar rural	5 1/2	95 3/4
idem idem	5 1/2	102.—
Credit Fonc. Urb. din Bucuresci	6 1/2	101.—
idem idem	5 1/2	92 1/4
idem idem	5 1/2	—
Credit Fonc. Urban din Iași	5 1/2	—
Oblig. Casei Pensiuilor fr. 300	10 fr	250.—
	V. N.	
Banca Națion. ult. div. 73.35	500	1015.—
Dacia-România ult. div. 24 lei	200	273 1/2
Naționala de asig. ult. div. 18 lei	200	—
Banca Rom. ult. div. fr. 10	500	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div.	250	—
Soc. Bazalt.Artif.ult.div.lei 27.50	250	—
Soc. Rom. de Hârtie ult. div.	100	—
Soc. de Reas. ult. div. 10 l. aur	200	—
Națion. de Asig. ult. div. 128.35	—	—
Societ. de Constr. ult. div.	—	—
Societ. de Hârtie ult. div.	—	—
Agio in Bursă	—	0.02 1/2
Rubla de hârtie	—	—
Banca Națion. a României	—	—
Scompt.	6 1/2	—
Avansuri pe efecte	7 1/2	—
Avansuri pe Lingouri	7 1/2	—

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 31 Iul. 1889

Săminte	Căutatea per Hect.	Prețulu per 100 chilgr.	
		dela	până
Grâu Bănățenescu	79	9.10	9.15
Grâu dela Tisa	79	9.05	9.10
Grâu de Pesta	79	9.10	9.15
Grâu de Alba-regala	79	9.10	9.15
Grâu de Bácska	79	9.10	9.15
Grâu ung. de nordu	79	—	—
Săminte vechi ori nouă	soiulu	Căutatea per Hect.	Prețulu per 100 chilgr.
			dela până
Săcară		70—72	7.20 7.40
Orz	Nutretu	60 62	0.05 6.70
Orz	de vinar	62.64	7.20 8.—
Orz	de bere	64.66	8.50 10.—
Ovăș		39.41	6.30 6.75
Cucuruz	bănăț.	75	5.15 5.25
Cucuruz	altu soi	73	5.10 5.15
Cucuruz		—	—
Hirișcă		—	4.80 5.25
Producte div.	Soiulu	Cursul dela până	
Sem. de trif.	Luțernă ungar. francesă		
—	roșiă		
Oleu de rap.	rafinat duplu	37.50	38.—
Oleu de in		6.25	6.80
Uns. de porc	dela Pesta		
	dela țera		
Slănină	svântată	52—	52.50
	afumată	57.50	58.—
Său	din Bosnia în buți		
Prune	din Serbia în saci		
Lictaru	slavoniu nou		
	bănățenescu		
Nuci	din Ungaria		
Gogoși	unguresce		
	sârbesc		
Miere	brută		
	galbină strecurată	37.—	38.—
Ceară	de Rosenau	118	121
Spiritu	brută	14.—	14.25
	Drojdiute de spirit	18.—	18.50

Cursul losurilor private din 31 Iulie

	cump.	vind.
Basilica	8.90	8.70
Creditu	189.60	184.20
Clary 40 fl. m. c.	—	—
Navig. pe Dunăre	126.—	130.—
Insbruck	26.70	27.30
Keglevich	36.—	38.—
Krakau	25.—	25.50
Laibach	24.50	25.—
Buda	60.50	62.25
Palfy	61.50	62.—
Crucea roșie austr.	18.70	19.—
dtto ung.	12.40	12.80
dtto ital.	16.75	17.35
Rudolf	20.—	20.50
Salm	62.25	63.—
Salzburg	27.—	27.50
St. Genois	64.—	65.—
Stanislaw	—	87.—
Tricitine 4 1/2% 100 m. c.	—	156.—
dtto 4% 50	—	75.25
Waldstein	41.—	42.—
Windischgrätz	57.—	58.—
Sârbesc 5%	—	—
dtto de 10 franci	—	—
Banca h. ung. 4%	109.25	108.75

Editor și Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

TARIFULŢ PE ZONE

pentru călătoriile pe căile ferate în Transilvania.

Taxe pentru trenuri accelerate:												Taxe pentru trenul de persoane:											
Clasa			Clasa			Clasa			Clasa			Clasa			Clasa			Clasa					
Zona	I.	II.	III.	Zona	I.	II.	III.	Zona	I.	II.	III.	Zona	I.	II.	III.	Zona	I.	II.	III.				
I.	fl. -60	-50	-30	VIII.	fl. 4,80	4,-	2,40	VIII.	fl. 4,-	3,20	2,-	VIII.	fl. 4,-	3,20	2,-	VIII.	fl. 4,-	3,20	2,-				
II.	1,20	1,-	-60	IX.	5,40	4,50	2,70	IX.	4,50	3,60	2,25	IX.	4,50	3,60	2,25	IX.	4,50	3,60	2,25				
III.	1,30	1,50	-90	X.	6,-	5,-	3,-	X.	5,-	4,-	2,50	X.	5,-	4,-	2,50	X.	5,-	4,-	2,50				
IV.	2,40	2,-	1,20	XI.	6,60	5,50	3,30	XI.	5,50	4,40	2,75	XI.	5,50	4,40	2,75	XI.	5,50	4,40	2,75				
V.	3,-	2,50	1,50	XII.	7,20	6,-	3,60	XII.	6,-	4,80	3,-	XII.	6,-	4,80	3,-	XII.	6,-	4,80	3,-				
VI.	3,60	3,-	1,80	XIII.	8,40	6,50	4,20	XIII.	6,50	5,20	3,50	XIII.	6,50	5,20	3,50	XIII.	6,50	5,20	3,50				
VII.	4,20	3,50	2,10	XIV.	9,60	7,-	4,80	XIV.	7,-	5,80	4,-	XIV.	7,-	5,80	4,-	XIV.	7,-	5,80	4,-				

Vinul de jos	Taxe pentru trenul de persoane:																															
	Clasa			Clasa			Clasa			Clasa			Clasa			Clasa																
Zona	I.	II.	III.	Zona	I.	II.	III.	Zona	I.	II.	III.	Zona	I.	II.	III.	Zona	I.	II.	III.													
Vinul de jos	13	3	12	12	14	11	3	7	14	1	5	12	9	8	6	3	8	14	8	3	14	14	8	10	10	2	12	6	2	4	7	
Arad	13	14	14	14	14	14	10	14	14	13	12	14	14	14	14	14	10	14	10	14	13	14	14	14	11	14	14	14	11	14		
Blaşiu	3	14	12	12	13	10	7	4	12	3	8	9	8	8	2	2	5	14	12	6	14	14	5	10	10	5	8	5	1	7	4	
Huedin	12	14	12	11	14	7	14	14	14	11	14	14	3	12	13	9	14	7	14	13	14	11	14	6	13	13	14	7	10	14	14	
Bistriţa	12	14	12	11	14	4	14	14	14	12	14	14	8	10	14	10	14	14	14	14	14	14	14	5	12	13	14	10	11	14	14	
Braşov	14	14	13	14	14	14	14	10	1	14	14	5	14	14	11	14	13	14	14	14	2	14	8	14	14	14	12	14	14	14	13	
Deşiu	11	14	10	7	4	14	13	13	14	10	14	4	12	12	8	14	13	14	13	14	14	14	1	12	12	14	6	9	13	13		
Deva	3	10	7	14	14	13	11	14	4	2	14	12	12	9	6	12	14	6	1	14	14	12	13	13	1	14	9	5	1	11		
Elisabetopole	7	14	4	14	10	13	11	8	6	12	5	12	11	1	6	5	14	14	10	12	14	1	13	13	9	4	9	5	11	4		
Feldi�ra	14	14	12	14	14	1	14	14	8	14	14	3	14	14	9	13	13	14	14	14	3	14	7	14	14	14	10	14	13	14	12	
Alba-Iulia	1	13	3	11	12	14	10	4	6	14	5	11	8	7	5	2	8	14	9	3	14	14	8	9	10	2	11	5	1	4	7	
Haţeg	5	12	8	14	14	14	2	12	14	5	14	13	12	11	8	12	14	3	2	14	13	13	14	3	14	11	7	3	12	12		
Homorod�-Cohalm�	12	14	9	14	14	5	14	14	5	3	11	14	14	14	6	11	10	14	14	14	7	14	3	14	14	13	7	13	10	14	9	
Cluşiu	9	14	8	3	8	14	4	12	12	14	8	13	14	8	11	6	12	10	14	11	14	13	13	3	11	10	14	4	7	12	12	
T�rgul�-Mureşului	8	14	8	12	10	14	12	12	11	14	7	12	14	8	10	5	12	14	14	11	14	14	12	10	2	10	14	6	6	12	12	
Mediaş	6	14	2	13	14	11	12	9	1	9	5	11	6	11	10	5	4	14	13	9	12	14	2	12	12	8	6	8	4	10	3	
Aiud	3	14	2	9	10	14	8	6	6	13	2	8	11	6	5	5	7	14	11	6	14	14	7	7	7	4	11	3	1	7	6	
Sibiu	8	14	5	14	14	13	14	12	5	13	8	12	10	12	12	4	7	14	14	11	14	14	6	13	13	10	9	10	6	12	1	
Oradea-mare	14	10	14	7	14	14	13	14	14	14	14	14	14	14	10	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
Petroşeni	8	14	12	14	14	14	14	6	14	14	9	3	14	14	14	13	11	14	14	5	14	14	14	14	6	14	13	10	6	14	14	
Simeria (Piski)	3	10	6	13	14	14	13	1	10	14	3	2	14	11	11	9	6	11	14	5	14	14	11	12	12	1	13	9	5	1	10	
Predeal	14	14	14	14	14	2	14	14	12	3	14	14	7	14	14	12	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
P�sp�k-Lad�ny	14	13	14	11	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
Sighi�ra	8	14	5	14	14	8	14	12	1	7	8	13	3	13	12	2	7	6	14	14	11	10	14	13	14	10	3	11	7	12	5	
Gherla	10	14	10	6	5	14	1	13	13	14	9	13	14	3	10	12	7	13	12	14	12	14	14	13	12	12	14	5	8	13	13	
Reghinul�-s�sesc�	10	14	10	13	12	14	12	13	13	14	10	14	14	11	2	12	7	13	14	14	12	14	14	14	12	12	14	8	8	13	13	
Or�ştia	2	11	5	13	13	14	12	1	9	14	2	3	13	10	10	8	4	10	14	6	1	14	14	10	12	12	13	8	4	2	9	
Odorheiul�-s�cuesc�	12	14	8	14	14	12	14	14	4	10	11	14	7	14	14	6	11	9	14	14	13	13	14	3	14	14	13	13	10	14	9	
Turda	6	14	5	7	10	14	6	9	9	14	5	11	13	4	6	8	3	10	13	13	9	14	14	11	5	8	8	13	4	10	10	
Teiuş	2	14	1	10	11	14	9	5	5	13	1	7	10	7	6	4	1	6	14	10	5	14	14	7	8	8	4	10	4	6	6	
Huniad�ra	4	11	7	14	14	14	13	1	11	14	4	3	14	12	12	10	7	12	14	6	1	14	14	12	13	13	2	14	10	6	11	
Oena Sibiului	7	14	4	14	14	13	13	11	4	12	7	12	9	12	12	3	6	1	14	14	10	14	14	5	13	13	9	9	10	6	11	

Tariful pentru bagaj de fiecare pachet, dimpreună cu taxa de manipulare:

	Zona I-III.	Zona IV-VI.	Zona VII-XIV.
Pentru 1-50 kilogr. se pl�tesce . . .	fl. -25	fl. -50	fl. 1.-
" 51-100 " " " . . .	" -50	" 1.-	" 2.-
" 101 şi mai mult� " " " . . .	" 1.-	" 2.-	" 4.-

L d  mai mari impachetate negu t toresce nu se primesc  pentru transportul ca bagaj.

bessere Qualitäten.
Ganzseidene bedruckte Foulards fl. 1.20 bis fl. 3.90 per Met. (ca. 450 versch. Dessins) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei in's Haus das Seidenfabrik-Depôt **G. Henneberg** (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

Picăturile de stomachū MARIAZELLER,
 care lucră escelentū in contra tuturorū bōlelorū de stomachū.

Neîntrecute pentru lipsa de apetitū, slăbiciunea stomachului, respirațiunea cu mirosū greu, umflare (vēnturi), răgăelă acră, colică, caratū de stomachū, acrēlă, formarea de pētră și năsipū, producerea escesivă de flegmă, gālbinare, greață și vomare, durere de capū (dēcă provine delă stomachū), cărcei la stomachū, constipațiune sēu încuiare, încărarea stomachului cu mănăcărī și bēuturi, limbrici, suferințe de splină, ficatū și de haemorhoide. — Prețulu unei sticle dîmpreună cu prescriereade întrebunțare 40 cr., sticla indoitū de mare 70 cr.

Espediția centrală prin farmacistul
Carl Brady, Kremsier (Moravia.)

Picăturile de stomachū Mariazeller nu suntū unū remediū secretū. Părțile conținētōre suntū arătate in prescrierea de întrebunțare, ce se află la fie-care sticla.

Veritabile se află mai in tōte farmaciile.

Avertismentū! Picăturile de stomachū Mariazeller se falsifică și se imitēză de multe ori. — Ca semnū, cā suntū veritabile, servesece învilitōrea roșiă provēdută cu marca de protecțiune de mai susū, și afară de acēsta pe fiecare prescriere de întrebunțare, ce se află la fiecare sticla, trebue sē fie arătātū, cā acēsta s'a tipăritū in tipografia D-lui H. Gusek in Kremsier.

Veritabile se află: Brașovū, farmacia *Franz Kellemen*, farmacia la „Biserica Albă”, farm. *I. Goos*; farm. *Iul. Hornung*; farmacia *Ferdinand Iekelius*; farm. *K. L. Schuster*; farm. *Heinrich G. Obert*; farm. *Ed. Kugler* la „Higiea”; fa m. *G. Iekelius* in Hoszufalu.

Băile Tușnadū: farmacia *Alex. Dobay*. Cohalmū: farm. *Ed. Melas*, farmacia *E. Wolf*, Feldiōră: (Marienburg), farm. *Wil. Schneider*. Făgărașū: farm. *v. Bildner*, farm. *Hermann Sz. Szt. György*; farm. *Val. Beteg*, farm *Barabás Fer.* 46,52—19

„HUNEDOARA“

insoțire de anticipațiune și creditū

in DEVA,

primesce depunerī cu netto 6%, fără nici o de-
 dragere pentru dare.

DIRECȚIUNEA.

132,1

„ALBINA“

Institutū de creditū și de economii
 Filiala Brașovū

ESCOMPTEZA RIMESSE BUNE
 cu 6%,

acordă împrumuturi cambi-
 ale cu 6 1/2%—7%, cari pelângă
 o reducere corēspundētōre a
 sumei cambiului și intru cātū
 starea numerariului din cassă
 ar permite, se potū și de
 mai multe ori prolongi.

Informațiunī mai de aprōpe se
 potū lua dîlnicū in biroulū insti-
 tutului, piață No. 90 dela 8—2
 ore d. a. 87,9

Efectuēză la casurī de strāmū-
 tare dintr'unū locū in tr'altulū cu
 calea feratā, cu vaporulū și pe șosele
 transportulū obiectelorū prin

CARĒLE LORŪ PATENTATE
 pentru

TRANSPORTUL DE MOBILE

ce se închidū. Fiindū aceste carē
 tapēțate completū inăuntru și așe-
 date pe arcuiri se economisece im-
 pachetarea precum și descărcarea
 și reîncărcarea obiectelorū.

125,2

Pretutindenī ca celū mai bunū mijlocū in contra tuturorū insectelorū recunoscutul

se cumpēră veritabilū numai astfelū:

deōrece sa află numai in sticle cu numele

I. ZACHERL,

și nu e de avertisatū mai multū de nimicū altceva, decātū de
 prafurile de insecte atātū de multū falsificate, ce se vëndū
 cu creițaralū cāntărite și numai in hărtiā neîmpachetată.

Asemenea trebue atrasă atențiunea asupra multelorū
 imitațiunī infame ale sticlelorū adevērate „Zacherlin“, cu
 tōte cā ori-ce vëndătōrū, care ține la renumele sēu, refusă
 de a da mână de ajutorū la falsificații și seducerī

I. ZACHERL, VIENA.

STICLA
 ÎMPACHETATĂ

STICLA
 DESPACHETATĂ

În Brașovū dela Domnii:

I. L. & A. Heshalmer
 Emil Porr
 Demeter Eremias
 Karl Schuster, farmac.
 Iulius Hornung
 I. Goos

Heinrich Zintz
 Carl Irk
 Heinrich Rhein
 Ferd. Iekelius, farm.
 Franz Kelemen
 Emil Iekelius

Ed. Kugler, farm.
 Iul. Müller,
 N. Grădinar
 Ioh. Lerchenfeld
 Karl Töpfer
 George Stefanovicl.

In **Elōpatak** la Domnii:
 In **Rēsnoṽū** „
 In **Șercaia** „
 In **Uzonū** „

I. Müller farmac.
 Ios. Schuster
 Iacob Ehrenwald
 G. Temesvary & Söhne

In orașele cealalte și la țară depozitele de Zacherlin veritabilū se potū vedea pe
 placatele espuse.

82,

Face cele mai escelente servicii la suferințe de stomacū.

Apa minerală

de

„RÉPÁT“

prin celū mai bogatū conținutū de acidū carbonicū și
 celū mai curatū acidū alcalicū — făcēndū abstrațiune
 de eminenta ei valōre medicală in contra lipsei de
 apetitū, in contra indigestiunei, greutății la stomacū, bō-
 lelorū de rinichi și ale canalelorū urinului, nervosității,
 anemie și slăbiciunei — se distinge escelentū ca bēu-
 tură obiēnuită de tōte cealalte ape de asemenea na-
 tură, avēndū proprietatea, ca gustulū ei plăcutū și rē-
 coritorū sē se menție mai multū timpū.

Dupē opiniunea autorităților competente **Apa mi-
 nerală** de „Répát“—in urma norocōsei ei compo-
 sițiunī chimice și alū conținutului ei esttraordinarū de
 bogatū in acidū carbonicū — principialmintē
**natrium de acidū carbonicū con-
 centratū**—întrece nu numai tōte apele minerale
 de felulū acesta din **Austro-Ungaria**, ci și multe din
 cele mai renumite ape minerale din străinătate.

Este de căpētātū la tōte băcāniile mai mari, far-
 macii și restaurante, precum și in cantități mai mari la

Depozitulū principialū

G. GIESEL, Brașovū,

Stada Teatrului No. 312

109,24-11

Apă minerală forte plăcută pentru vinū.

Avisū d-lorū abonați!

Rugām pe d-nii abonați ca la reînōirea prenumerațiunei sē
 binevoiască a scrie pe cuponulū mandatului postalū și numerii de
 pe fășia sub care au primitū dīarulū nostru până acuma.

Administraț. „Gaz. Trans“.

Cea mai bună beutură recreatōre pentru masă.